

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS BEHAR • MAAMAR 2

את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו וגו'

« Vous garderez Mes Chabbatot et
vous réverrez Mon Sanctuaire »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/behar/2/

1 את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו וגו'. הנה פיי שבתתי הם שתי שבתות, שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] (שבת קי"ח ב')

« Vous garderez Mes Chabbatot et vous réverez Mon Sanctuaire », etc. Le sens de « Mes Chabbatot » est qu'il s'agit de deux Chabbatot, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie (Chabbat 118b) :

אמר ר' [רבין] יוחנן משום ר' [רבין] שמעון בן יוחאי אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלין,

Rabbi Yo'hanan a dit au nom de Rabbi Chimon bar Yo'haï : « Si Israël observait deux Chabbatot conformément à leurs lois, il serait délivré immédiatement. »

והיינו ב' בחיי שבת שיש בכל שבת וכמ"ש עלת שבת בשבתו (ועמ"ש במ"א ע"פ והיה מדי חדש בחדשו גבי מדי שבת בשבתו)

C'est-à-dire les deux niveaux de Chabbat présents dans chaque Chabbat, comme il est écrit : « l'holauste du Chabbat en son Chabbat » (voir aussi ce qui est écrit ailleurs au sujet du verset « Il en sera ainsi, à chaque nouvelle lune en sa nouvelle lune », à propos de « et à chaque Chabbat en son Chabbat »).

והיינו כמ"ש בזהר בראשית דף ה' ע"ב שיש שבת תתאה ושבת עילאה בכל שבת וע"ז נאמר את שבתתי תשמרו.

C'est ce qui est indiqué dans le Zohar, Béréchit, folio 5b : il y a un Chabbat inférieur (Chabbat ta-ta'a) et un Chabbat supérieur (Chabbat ila'a) dans chaque Chabbat ; c'est à leur sujet qu'il est dit : « Vous garderez Mes Chabbatot. »

וזהו שכירושלמי (פ"ק [פרק קמא] דתענית סוף ה"א) אמרו אלו היו ישראל משמרין שבת א' כתיקונה מיד הי' [היה] בן דוד בא.

C'est le sens de ce qu'ils ont dit dans le Talmud de Jérusalem (chapitre 1 de Ta'anit, fin de la halakha 1) : « Si Israël observait un Chabbat comme il convient, le fils de David viendrait immédiatement. »

דאינו סותר למאמר אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כי פיי שתי שבתות היינו ג"כ שבת אחת ע"ד הנזכר.

Cela ne contredit pas l'enseignement « Si Israël observait deux Chabbatot », car le sens de « deux Chabbatot » est également un seul Chabbat, selon ce qui vient d'être expliqué.

2 ולהבין זה צ"ל ענין שבת. כי הנה נודע דשבת הוא בחי' עליות העולמות, והתומע"ט [והתורה ומצות ומעשים טובים] של כל ימי החול מתעלים למעלה בשבת,

Pour comprendre cela, il faut [expliquer] la notion de Chabbat. Or, on sait que le Chabbat est le niveau de l'élévation des mondes, et que la Torah, les mitsvot et les bonnes actions de tous les jours de semaine s'élèvent vers le haut le Chabbat.

ואמנם לא שמתכללים בשבת ממש כי א"א למהות העבודה שבחול שתוכלל בשבת, אלא שיש בכל יום הארת שבת, וכמ"ש זכור את יום השבת, והוא התפלה שבה נכללים ועולים התומע"ט [התורה ומצות ומעשים טובים] של כל היום,

Cependant, cela ne signifie pas qu'ils soient véritablement intégrés au Chabbat, car la nature même du service des jours de semaine ne peut être intégrée au Chabbat. Mais chaque jour comporte un reflet du Chabbat, comme il est écrit : « Souviens-toi du jour du Chabbat » ; il s'agit de la prière, dans laquelle la Torah, les mitsvot et les bonnes actions de toute la journée sont intégrées et s'élèvent.

כי התפלה נקי עולת תמיד ע"ש עליות העולמות שעולים למעלה מעלה בזמן התפלה (ע' [עין] בזהר פי פנחס דרמ"ז ע"ב ופ' פקודי דר"ס סע"ב [סוף עמוד ב]),

Car la prière est appelée « l'offrande perpétuelle » (olat tamid), en raison de l'élévation des mondes, qui s'élèvent toujours plus haut au moment de la prière (voir le Zohar, Parachat Pin'has, folio 247b, et Parachat Pekoudei, folio 260, fin du côté b),

כמו שהשבת נקי עולת שבת ע"ש עליות העולמות שבשבת, ואח"כ התפלות של כל ימי החול עם כל התומע"ט [התורה ומצות ומעשים טובים] שנכללו בהן נכללים בשבת ממש.

tout comme le Chabbat est appelé « l'offrande du Chabbat » (olat Chabbat), en raison de l'élévation des mondes le Chabbat. Ensuite, les prières de tous les jours de semaine, avec toute la Torah, les mitsvot et les bonnes actions qu'elles ont intégrées, sont véritablement intégrées au Chabbat.

וצ"ל ענין עליות אלו מהו דהא מלא כל הארץ כבודו, וכתוב כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, וכמ"ש בזהר דלית אתר פנוי מיני'

Il faut comprendre en quoi consistent ces élévations, puisque « toute la terre est pleine de Sa gloire », et qu'il est écrit : « Havaya, Lui, est Elokim dans les cieux en haut et sur la terre en bas » ; comme le dit le Zohar, « aucun lieu n'est vide de Lui »

(וכמ"ש ג"כ במדרש רבה פ' שמות פ' ב' למה מתוך הסנה ללמדך שאין מקום פנוי בלא שכינה אפילו סנה).

(comme il est également dit dans le Midrash Rabbah, Parachat Chemot, section 2 : « Pourquoi depuis le milieu du buisson ? Pour t'enseigner qu'aucun lieu n'est dépourvu de la Chekhina, pas même un buisson »).

וא"כ מהו לי [לשון] עליות העולמות וכן בפסוק נאמר עלת שבת דמשמע שעולים למעלה דוקא. ויובן בהקדים ענין ירידת הנשמות בגוף בעוה"ז שהיא ירידה צורך עליה.

Si c'est ainsi, que signifie l'expression « l'élévation des mondes » ? De même, le verset dit « l'offrande du Chabbat » (olat), ce qui semble indiquer qu'ils s'élèvent précisément vers le haut. Cela se comprendra en introduisant d'abord la notion de la descente des âmes dans un corps, dans ce monde, descente qui a pour but une élévation.

והנה ידוע דגם קודם ירידתן הם גבוהים מאד במדרגה, כמאמר ישראל עלו במחשבה, משא"כ אפילו במלאכים דכתיב וברוח פיו כל צבאם, וכמו שעד"מ באדם האותיות והדיבורים שמדבר הם כלא חשיב לגבי כללות נפש המדברת

Or, on sait qu'avant même leur descente, elles se trouvent à un rang très élevé, comme le dit l'expression : « Israël s'éleva dans [la pensée de D.ieu] », ce qui n'est pas le cas, même pour les anges, dont il est écrit : « et par le souffle de Sa bouche, toute leur armée ». À titre d'analogie, chez l'homme, les lettres et les mots qu'il prononce ne sont rien en comparaison de l'âme parlante dans son ensemble,

ולא נעשה שינוי וגרעון בה מחמת הדבורים ויכולה היא לדבר דיבורים אין קץ, כך כל העולמות והמלאכים והחיות שבהם הוא רק הארה וכלא חשיב אצלו ית' ואין תופס מקום נגדו כו'.

et aucun changement ni aucune diminution ne se produit en elle du fait des paroles, et elle peut prononcer des paroles sans fin. De même, tous les mondes, les anges et la force vitale qui les anime ne sont qu'un reflet, et ne comptent pour rien devant Lui, béni soit-Il, et n'occupent aucune place par rapport à Lui, etc.

3 ואמנם נש"י [נשמות ישראל] עלו במחשבה, ואע"ג [ואף על גב] דגם המחשבה היא כלא חשיב אצלו ית', וכמו למשל מחשבות האדם שנמשכים מנפשו ונשמתו שאין תופסים מקום כלל

Les âmes d'Israël, cependant, s'élevèrent dans la pensée. Bien que la pensée aussi soit comme rien devant Lui, béni soit-Il, tout comme, par exemple, les pensées d'un homme, qui émanent de son néfesh et de sa nechama, n'occupent absolument aucune place,

ולא שינוי ולא גרעון כנפשו מחמת המחשבות ויכולה היא לחשוב מחשבות אין קץ, וכך עד"מ למעלה המחשבה א' היא כלא חשיב כו'

et que son âme ne subit ni changement ni diminution du fait de ces pensées, et qu'elle peut penser sans fin ; de même, par analogie, en haut, une pensée unique est comme rien, etc.,

וכמ"ש אני הו"י לא שניתי כו' מ"מ המחשבה בה הוא למעלה מן הדבור שהדבור נק' לבוש החיצון, comme il est écrit: «Moi, Havaya, Je n'ai pas changé», etc. Néanmoins, la pensée est supérieure à la parole, car la parole est appelée le vêtement extérieur,

כמו עד"מ בגשמיות לבוש שאינו לובשו תמיד רק לפעמים דהיינו כשהולך לחוץ, כך הוא הדבור שהרי לא תמיד הוא מדבר

comme, par analogie, un vêtement matériel que l'on ne porte pas en permanence, mais seulement à certains moments, c'est-à-dire lorsqu'on sort. Il en va ainsi de la parole, car on ne parle pas tout le temps,

אלא כשצריך לגלות לזולתו ויש מעצור לרוחו שלא לדבר, משא"כ המחשבה היא לבוש הפנימי שלובשו תמיד גם כשהוא בפ"ע [בפני עצמו] שא"א להיות בלא מחשבה, ולכן לא תנוח המחשבה לעולם. mais seulement lorsqu'on doit révéler [quelque chose] à autrui, et l'on peut retenir son souffle et ne pas parler. La pensée, en revanche, est le vêtement intérieur que l'on porte en permanence, même lorsqu'on est seul, car il est impossible de se trouver sans pensée ; la pensée ne s'interrompt donc jamais.

והיא ג"כ נצחית כמו שהנפש עצמה נצחית (ועמ"ש בד"ה אני ישנה גבי רעיתי ובד"ה ראיתי והנה מנורת זהב) ולכן העולמות והנבראים שהתהוותן מבחי' דבור נתחדשו ונתהוו כשי"ב [בששת ימי בראשית] שאז היה עת לדבר.

Elle est également éternelle, tout comme l'âme elle-même est éternelle (voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par «Je dors», au sujet des mots «mon bien-aimé», et dans le discours commençant par «J'ai vu, et voici, un chandelier tout en or»). C'est pourquoi les mondes et les êtres créés, dont l'existence procède du niveau de la parole, furent nouvellement amenés à l'existence durant les six jours de la Création, car ce fut alors le moment de parler.

וגם יחזרו לאין ואפס אחר הזמן משך עמידת העולם שית אלפי שני דהוי עלמא כו'

Ils retourneront également au néant et au vide lorsque prendra fin la durée du monde, les «six mille ans que le monde existe», etc.

(ובמדרש רבה סדר נח פי' ליד מבואר רא"י [ראיה] מהתורה שיש גבול לעמידת העולם מדכתיב כל ימי הארץ), והיינו לפי שהתהוותם הוא מבחי' הדיבור אשר יש עת לחשות כמו שיש עת לדבר.

(Dans Midrash Rabbah, ordre de Noa'h, section 34, une preuve tirée de la Torah est présentée pour établir que la durée du monde est limitée, à partir du verset «tous les jours de la terre».) Cela tient au fait que leur existence procède du niveau de la parole, pour laquelle il y a un temps pour se taire, tout comme il y a un temps pour parler.

משא"כ הנשמות לפי שעלו במחשבה היו גם קודם שייב [ששת ימי בראשית] וכמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] בבראשית רבה פי' ח' ע"פ עם המלך במלאכתו ישבו שם (בד"ה א' סי' ד')

Les âmes, en revanche, puisqu'elles s'élevèrent dans la pensée, existaient déjà avant les six jours de la Création, comme l'ont enseigné nos Sages, de mémoire bénie, dans Bereishis Rabbah, section 8, à propos du verset: «Là, ils demeurèrent auprès du roi dans son œuvre» (I Chronicles, chapter 4):

עם מלך מלכי המלכים הקב"ה ישבו נפשות של צדיקים שבהן נמלך הקב"ה וברא את העולם.

«Auprès du Roi des rois des rois, le Saint béni soit-Il, siégeaient les âmes des justes, auprès desquelles le Saint béni soit-Il prit conseil et créa le monde.»

וגם לכן הם נצחיים כי המחשבה היא ג"כ תמידית והשכל והמחשבה הם תרין רעין דלא מתפרשין וכהדין קמצא דלבושא מיני' וביה.

Pour cette raison également, elles sont éternelles, car la pensée est elle aussi constante, et l'intellect et la pensée sont «deux compagnons qui ne se séparent jamais»; elles sont comme «la saute-elle dont le vêtement vient d'elle-même et se trouve en elle».

אך הנשמות הם מחולקים במעלה ומדרגה זה מזה כי יש ס"ר נשמות שרשיים. (וכל שרש מתחלק לענפים וענפים לניצוצות אין קץ כו') כנגד ס"ר אותיות שבתורה אף שבתורה אין

Cependant, les âmes se distinguent les unes des autres par leur rang et leur degré, car il existe six cent mille âmes-racines (et chaque racine se divise en branches, et les branches en étincelles sans fin, etc.), correspondant aux six cent mille lettres de la Torah. Et bien que dans la Torah, il n'y ait pas

נמצא ס"ר אותיות היינו מפני אותיות המשך שהם אותיות אהויי שבכלל הנקודות שאינן בכתב אבל ישנן במחשבה שהקמץ הוא א' והחירק יי כו'.

six cent mille lettres, cela s'explique par les lettres de prolongement, les lettres alef, hei, vav et yud, qui sont incluses dans les points-voyelles : elles ne figurent pas par écrit, mais elles sont présentes dans la pensée, car le kamats est un alef et le hirik un yud, etc.

(וכדפרש"י [וכדפירש רש"י / וכדפירוש רש"י] ספ"ו דכתובות גבי ינחם כתיב כאילו כתיב ינאחם), אך איזו מהנקודות הם אינו ידוע כו'.

(comme l'explique Rashi à la fin du sixième chapitre de Kesubos, à propos de ינחם, qui est écrit comme s'il était écrit ינאחם). Mais on ne sait pas quels points-voyelles elles représentent, etc.

וא"כ יפלא למה ירדו הנשמות כ"כ [כל כך] למטה וכנודע בפ"י מה שאנו אומרים בכל יום המתנשא מימות עולם כו'.

Dès lors, il est étonnant que les âmes soient descendues si bas, comme on le sait d'après l'explication de ce que nous disons chaque jour : «Toi qui es exalté au-dessus des jours du monde», etc.,

ברחמך הרבים רחם עלינו, שרחמנות גדולה היא על הנשמות שירדו מאיגרא רמה היינו מחשבתו ית' המתנשא מימות עולם. למטה מאד בעוה"ז בגוף ונפש הבהמית. אך הענין נודע דירידה זו צורך עלייה היא:

« Dans Ta grande miséricorde, prends pitié de nous. » Car les âmes suscitent une grande compassion : elles sont descendues « d'un toit élevé », c'est-à-dire de Sa pensée, béni soit-Il, qui est « exaltée au-dessus des jours du monde », jusqu'à très bas, dans ce monde, au sein d'un corps et d'une âme animale. Mais le principe est connu : cette descente a pour but une ascension.

4 קיצור (ענין אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות. ענין עולת תמיד ועולת שבת. מהו פ"י עלייה ויובן בהקדים ענין ירידת הנשמה לגוף שהיא ג"כ צורך עלייה):

Résumé. (Le sens de « Si Israël observait deux Chabbatot ». Le sens de l'offrande consumée perpétuelle et de l'offrande consumée du Chabbat. Que signifie « élévation » ? Cela se comprendra en introduisant d'abord le sujet de la descente de l'âme dans le corps, qui a elle aussi pour but une élévation.)

5 ב וענין העלייה יובן ע"פ מאמר בורא קדושים ישתבח שמך לעד, כי הנשמות נק' קדושים

2. Le sens de l'élévation se comprendra à partir des mots «Créateur des saints, que Ton Nom soit loué à jamais.» Car les âmes sont appelées «saintes»,

וכמו שאומרים בשמו"ע [בשמונה עשרה] וקדושים בכל יום יהללוך סלה דקאי על הנשמות, שמתחלה אומרים סדר קדושה של המלאכים איך שאומרים קדוש וברוך וימלוך, ואח"כ אומרים עוד וקדושים בכל יום על הנשמות.

comme nous le disons dans la Chemoné Essré : «Et les saints Te loueront chaque jour, séla», ce qui désigne les âmes. Nous disons d'abord l'ordre de la Kedoucha des anges, qui disent «Saint», «Bé-ni» et «Il régnera»; puis nous ajoutons : «Et les saints, chaque jour», à propos des âmes.

6 ואומרים כסדר מלמטה למעלה תחלה קדושת המלאכים שהמלאכים יש להם גוף, וכמ"ש בדניאל ס"י וגיותו כתרשיש

Nous les récitons dans l'ordre, du bas vers le haut : d'abord la Kedouchah des anges, car les anges ont un corps, comme il est écrit dans Daniel, chapitre 10 : « et son corps était comme du béryl »,

וכתיב עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט, ולכן המלאכים תופסים מקום שיש מלאך גדול מהלך ת"ק שנה ויש מלאך בשליש עולם כו',

et il est écrit : « Il fait de Ses anges des vents, de Ses serviteurs un feu flamboyant. » Les anges occupent donc un espace : il existe un grand ange dont la taille équivaut à un parcours de cinq cents ans, et il existe un ange qui représente un tiers du monde, etc.

והיינו הגוף שלהם גדול כ"כ [כל כך] שהוא בבחי' מקום ומאחר שהם בבחי' מקום הרי הם ג"כ בבחי' זמן שהמקום והזמן שניהם הם נכראים בבחי' א',

Autrement dit, leur corps est si grand qu'il relève de la catégorie de l'espace ; et puisqu'ils relèvent de la catégorie de l'espace, ils relèvent aussi de celle du temps, car l'espace et le temps ont été créés tous deux d'un seul tenant.

ולכן יש להן עת קבוע לומר שירה, משא"כ הנשמות אין להם בחי' זמן ומקום לפי שהם בבחי' קדושים, קדש היינו מובדל שהנשמה כמו שהיא למעלה הם מובדלים מבחי' גוף לגמרי ואינן בבחי' מקום,

Ils ont donc un moment fixé pour chanter. Les âmes, en revanche, ne relèvent ni du temps ni de l'espace, car elles sont au niveau des « saints » : kadoch signifie « séparé », car les âmes, telles qu'elles sont en haut, sont entièrement séparées de tout ce qui est corporel et ne relèvent pas de la catégorie de l'espace,

ולכן אינן גי' בבחי' זמן, וע"כ שירה שלהם הוא בכל יום תמיד וזהו וקדושים בכל יום יהללוך וגם סלה בלי הפסק.

et elles ne relèvent donc pas non plus de la catégorie du temps. Leur chant a ainsi lieu chaque jour, constamment ; c'est le sens de « et les saints Te louent chaque jour », ainsi que de « séla », sans interruption.

כמאמר ילכו מחיל אל חיל וכל הילוך ועליי [ועלייה] הוא ע"י שיר דוקא. (וכמ"ש מזה בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית).

Comme il est dit : « Ils vont de force en force » ; tout cheminement et toute ascension s'accomplissent précisément par le chant. (C'est ce qui est expliqué dans le discours commençant par « Psaume, chant pour l'inauguration de la Maison ».)

וגם כי הנה וקדושים לי [לשון] רבים שיש בחי' קדושים רבים גבוה מעל גבוה עד רום המעלות, וזהו יהללוך סלה.

De plus, « saints » est au pluriel, car il existe de nombreux niveaux de saints, « élevés les uns au-dessus des autres », jusqu'aux plus hautes cimes ; c'est le sens de « qu'ils Te louent, séla ».

כי הנה ההילול הוא מחמת ההשגה והתענוג באלקותו ית', וזהו הגי' [הגן עדן] שהוא תענוג הנשמות בהשגתם מזיו השכינה ע"י שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] מוטב דלידייניה וליתי [וליתיה] לעלמא דאתי שכדאי כל יסורי גיהנם אף

Car la louange naît de la perception de Sa divinité, béni soit-Il, et du plaisir qu'elle procure ; c'est là le Gan Eden, le plaisir des âmes lorsqu'elles perçoivent le rayonnement de la Chekhina. Cela rejoint l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : « Mieux vaut qu'il soit jugé et qu'il parvienne au Monde futur », car toutes les souffrances du Guehinnom en valent la peine, même

גם בשביל תענוג גי'ע [גן עדן] התחתון, ועד"ז יש ריבוי מדרגות בעילוי אחר עילוי, הגם שבספרים לא נזכר רק ב' מדרגות דרך כלל גי'ע [גן עדן] העליון וגי'ע [וגן עדן] התחתון, היינו שלא נתגלו אלינו.

ne serait-ce que pour le plaisir du Gan Eden inférieur. De même, il existe de nombreux niveaux, toujours plus élevés les uns que les autres, bien que les livres n'en mentionnent, de manière générale, que deux : le Gan Eden supérieur et le Gan Eden inférieur ; c'est-à-dire que [les autres] ne nous ont pas été révélés.

7 וזהו יהללך סלה בלי הפסק, ומי"מ נאמר עליהם בורא קדושים ישתבח שמך היינו שעם כל השבח הזה של

Et c'est ainsi qu'ils « Te louent, sans cesse ». Néanmoins, il est dit à leur sujet : « Créateur des saints, que Ton Nom soit loué » ; c'est-à-dire qu'avec toutes ces louanges de

בחי הנשמות וכל בחי הקדושים עד רום המעלות אינן מקבלים ומשיגים אלא מבחי שמו ית' בלבד שבבחי זו הם מהללים סלה, וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] נהנים מזיו השכינה.

ces âmes et de tous les niveaux de sainteté, jusqu'aux hauteurs les plus sublimes, elles ne reçoivent et ne saisissent que du niveau de Son Nom, béni soit-Il, et c'est à ce niveau qu'elles louent sans cesse, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Ils jouissent du rayonnement de la Chekhina. »

8 ובזהר נקי בלשון אור וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] אור אין סוף, פי' עד"מ אור השמש המאיר לארץ ולדרים שהוא זיו והארה ממנו ונחשב לאין ואפס לגבי עצם השמש שהוא מקור האור והזיו.

Dans le Zohar, on le désigne par le terme « lumière » et, comme le dit Etz Chaim, « la Lumière infinie (Or Ein Sof) ». Cela signifie, par analogie, qu'il est comme la lumière du soleil qui éclaire la terre et ses habitants : elle est un rayonnement et un éclat qui en émanent, et elle est considérée comme rien et néant par rapport au corps même du soleil, qui est la source de la lumière et du rayonnement ;

עד שאין שום שינוי בעצם השמש אם מאיר אורו על הארץ או אם יחשיכו העבים או שיסתירו חלוני הבית

à tel point que le corps du soleil ne subit absolument aucun changement, que sa lumière éclaire la terre, que des nuages l'assombrissent ou que les fenêtres d'une maison soient fermées

ולא יומשך שם האור אין מכ"ז [מכל זה] שום שינוי כלל במאור השמש. כך פ"י אור א"ס הוא רק בחי' הארה המתפשט ונמשך ממנו ית'.

et que la lumière n'y soit pas attirée: rien de tout cela n'entraîne le moindre changement dans le soleil, le lumineux. De même, la «Lumière infinie» désigne uniquement un rayonnement qui se répand et émane de Lui, béni soit-Il.

9 והנה הארה מבחי' זו ע"י צמצומים רבים נמשך להיות מושג לקדושים הנ"ל. וזהו פ"י ישתבח שמך.

Or, un rayonnement de ce niveau est attiré vers le bas, à travers de nombreux tsimtsoumim, de sorte qu'il puisse être appréhendé par les saints mentionnés plus haut. Tel est le sens de «Que Ton Nom soit loué».

כי הנה בחי' זו שנק' בלשון הזהר אור נק' ג"כ שם. כמ"ש בפרקי דר"א [דרכי אליעזר] פ"ג [פרק ג'] עד שלא נברא העולם היה הקב"ה ושמו הגדול בלבד והכל הולך אל מקום אחד וכוונה אחת,

Car ce niveau, que le langage du Zohar appelle «lumière», est également appelé «Nom», comme il est écrit dans Pirkei de Rabbi Eliezer, chapitre 3: «Avant que le monde ne fût créé, il n'y avait que le Saint béni soit-Il et Son grand Nom.» Et tout va vers un seul lieu et une seule intention:

להבין ענין חיות אלקות המחיה את כל העולמות איך שאינו נוגע כלל לעצמיות רק שכל מדרש מדבר בלשון אחר ומשל אחר, וכמ"ש וידבר שלשת אלפים משל

comprendre la nature de la force vitale divine qui donne vie à tous les mondes, et comment elle ne touche nullement à l'essence; chaque Midrach ne fait que s'exprimer dans un langage différent et au moyen d'une autre parabole, comme il est écrit: «Il prononça trois mille paraboles.»

וכן בלשון מקרא הוא נק' ג"כ בלשון שם, דכמו השם אשר יקראו לו עד"מ אברהם הרי אין ערוך השם לגבי עצמותו ומהותו של האדם ואינו נוגע לו

De même, dans le langage de l'Écriture, il est également désigné par le terme «Nom». De même que le nom par lequel on appelle une personne — par exemple Avraham — n'est nullement comparable à l'essence et à l'être de cette personne et ne la touche pas

כלל שבפ"ע [שבפני עצמו] א"צ [אין צריך / אינו צריך] להשם, ועכ"ז [ועם כל זה] מתלבש החיות באותיות השם וכמ"ש גבי אדה"ר [אדם הראשון] ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו

du tout; à lui seul, il n'a nul besoin d'un nom. Pourtant, la force vitale se revêt dans les lettres du nom, comme il est écrit au sujet d'Adam, le premier homme: «Il l'amena à l'homme pour voir comment il l'appellerait; et tout ce que l'homme appela, "âme vivante", tel est son nom»

(בראשית ב' י"ט), הרי יש שייכות ממש להשם אל עצם הדבר ואינו הסכמה בעלמא (ועיין ברבות בראשית פרשה י"ז מזה עד אני ה' הוא שמי שקרא לי אדה"ר [אדם הראשון])

(Genèse 2:19). Le nom a donc un lien véritable avec la chose elle-même; il ne s'agit pas d'une simple convention (voir à ce sujet Midrash Rabbah, Bereishis, section 17, jusqu'à: «Je suis Havaya, tel est Mon Nom»: c'est le nom qu'Adam, le premier homme, M'a donné).

והיינו שהוא ע"ד מ"ש בס"ב [בספר של בינונים] שער היחוד והאמונה ספ"א [סוף פרק א'] וזה שמו אשר יקראו לו בלה"ק [בלשון הקודש] הוא כלי לחיות המצומצם באותיות שם זה שנשתלשל מעשרה מאמרות כו' ע"ש.

C'est dans cet esprit qu'il est écrit dans le Sefer Shel Beinonim, Shaar HaYichud VehaEmunah, fin du chapitre 1: «Et son nom, par lequel on l'appelle dans la langue sainte, est un réceptacle pour la force vitale contractée dans les lettres de ce nom, qui s'est enchaînée et descend des Dix Énoncés», etc.; voir là-bas.

ועד"ז בשם האדם הנה הנשמה עצמה קודם בואה בגוף אינה נקראת בשם כלל כמ"ש בפ' בלק ע"פ מי מנה ובפ"י ולאדם לא מצא עזר כו', והוא מהרמב"ן [מהרבי משה בן נחמן] שם

De même pour le nom d'une personne: l'âme elle-même, avant de venir dans le corps, ne porte aucun nom, comme cela est expliqué dans la Paracha de Balak à propos du verset «Qui a compté», ainsi que dans l'explication de «Mais pour Adam, il ne se trouva pas d'aide», etc.; cet enseignement est tiré du Ramban, là-bas.

נמצא השם אינו לבח"י הנשמה עצמה והרי גם לגוף עצמו אין השם מועיל, אך השם מקשר הנשמה בגוף והחיות הנמשך מהנשמה ומחיה הגוף הוא נשרש בהשם.

Il en ressort que le nom ne concerne pas l'âme elle-même; et, pour le corps lui-même également, le nom n'est d'aucune utilité. Le nom relie plutôt l'âme au corps, et la force vitale qui émane de l'âme et donne vie au corps est enracinée dans le nom.

דהיינו ראובן חיות שלו באותיות ריש אלף כי הוא מבחי' ראייה, וכמ"ש ברבות פ' שמות ראובן שנאמר
ראה ראיתי כו'

C'est-à-dire que, pour Reouven, sa force vitale se trouve dans les lettres rech et alef, car il relève du niveau de la vision (reïya), comme il est écrit dans [le Midrach] Rabba, Parachat Chemot : « Reouven, comme il est dit : "J'ai bien vu" », etc. ;

וע"ש מענין שמות, ועמ"ש בד"ה יהודה אתה כו', ולאה מחמת שראתה המעשה ראו מה בין בני כו'
ידעה ששרש נשמתו באותיות שמו ראובן.

et voyez là-bas ce qui concerne les noms ; voyez également ce qui est écrit dans le discours commençant par « Yehouda, toi », etc. Et Léa, parce qu'elle avait vu l'acte, « Voyez la différence entre mon fils », etc., savait que la racine de son âme se trouvait dans les lettres de son nom, Reouven.

דהנה כל דבר הגדול הצריך לצמצם א"ע [את עצמו] להחיות שלמטה ממנו הוא רק בבחינת שמו של עצמו
א"צ [אין צריך / אינו צריך] שום שם

Car toute chose supérieure qui doit se contracter afin de donner vie à ce qui est en dessous d'elle ne le fait que par le niveau de son nom ; pour elle-même, elle n'a besoin d'aucun nom,

רק בכדי להתגלות לאחרים צריך שם, והנה כשמתגלה לאחרים אינו מתגלה לו בעצמיות שכלו רק
שמו כו'.

mais elle a besoin d'un nom uniquement afin de se révéler à autrui. Or, lorsqu'elle se révèle à autrui, ce qui se révèle à [l'autre] n'est pas l'essence de son intellect, mais seulement son nom, etc.

10 והנה נראה שאותיות השם הם חומריים ואינם כלום רק שבו יש חיות מעט שמחיה את הגוף.

Or, on voit que les lettres d'un nom sont matérielles et ne sont rien, si ce n'est qu'elles contiennent une petite force vitale qui donne vie au corps.

דהיינו כנודע שהאור והחיות המתפשט מהנשמה בהגוף דהיינו החיות המתפשט בכל רמ"ח איברי
הגוף אין זה מהות ועצמות הנשמה ממש

C'est-à-dire, comme on le sait, que la lumière et la force vitale qui se répandent de l'âme dans le corps — autrement dit, la force vitale qui se répand dans les 248 membres du corps — ne sont pas l'être et l'essence mêmes de l'âme,

אלא רק בחי' גילוי והארה ממנו, וכמ"ש בס"ב [בספר של בינונים] פנ"א והמשכת הארה זו נשרש באותיות השם.

mais seulement une révélation et un rayonnement provenant d'elle, comme il est écrit dans le Sefer Shel Beinonim, chapitre 51 ; et le déploiement de ce rayonnement prend sa source dans les lettres du nom.

לכן השם שייך דוקא בהתלבשות הנשמה בגוף שאז נמשך הארה מהנשמה להתפשט בגוף וזהו ע"י בחי' השם, משא"כ קודם ירידתה בגוף היה

C'est pourquoi le nom ne s'applique qu'à l'âme lorsqu'elle est revêtue dans le corps : alors, un rayonnement est attiré de l'âme pour se répandre dans le corps, et cela se fait par le nom. En revanche, avant sa descente dans le corps,

הארה זו כלולה במהותה ועצמותה בבחי' ביטול ממש ע"כ אין נקראת בשם כי השם הוא רק בחי' הארה כו' משא"כ מהותה ועצמותה כו'.

ce rayonnement était inclus dans son être et son essence, dans un état d'annulation de soi (bitoul) complète ; c'est pourquoi elle n'est pas appelée par un nom, car le nom n'est qu'un rayonnement, etc., contrairement à son être et à son essence, etc.

נמצא מובן ג"כ דענין השם הוא ג"כ עד"מ דבחי' הארה כו' מה שאינו נוגע לעצ מיות כלל.

Il ressort également que la notion de nom est elle aussi, par analogie, celle d'un rayonnement, etc., qui ne touche nullement à l'essence.

שכשהנשמה למעלה א"צ [אין צריך / אינו צריך] לשם רק כשהיא ממלאה את הגוף שהוא בחי' הארה המתפשט ממנה הוא ע"י השם.

Car, lorsque l'âme est en haut, elle n'a pas besoin d'un nom ; ce n'est que lorsqu'elle remplit le corps — ce qui se fait [par] le rayonnement qui se répand d'elle — que cela passe par le nom.

11 וכך יובן למעלה מה שהוא ית' מחיה ומהוה העולמות עליונים ותחתונים הוא רק בבחי' שמו ולא בעצמותו ממש כי העצמות לא היו יכולים לסבול.

Ainsi s'éclaire ce qui se passe dans les mondes supérieurs : s'Il donne vie aux mondes supérieurs et inférieurs et les fait advenir, c'est uniquement par le niveau de Son Nom, et non par Son essence même, car les mondes ne pourraient supporter l'essence.

וגם בבחי' שמו כתיב כי נשגב שמו לבדו. דהיינו ששמו ג"כ אינו בגדר מהווה ומחיה כלל אלא הוא לבדו.

Et même au sujet du niveau de Son Nom, il est écrit : « Car Son Nom seul est élevé » ; c'est-à-dire que Son Nom lui-même n'entre nullement dans les limites de ce qui fait advenir et donne vie, mais qu'il est seul.

12 ונשגב מורה על הפלגה יתירה שהוא מופלג הרבה מעולמות הנמצלים כו' רק כי הודו על ארץ ושמים פ"י שנמשך הוד וזיו משמו לחיות ארץ ושמים כו',

Et « exalté » indique un éloignement extrême : Il est très éloigné des mondes émanés, etc. ; seul « Son éclat est sur la terre et les cieux », c'est-à-dire qu'un éclat et une splendeur émanent de Son Nom pour donner vie à la terre et aux cieux, etc.

וזהו ושמך קדוש כו' שגם בחי' שמך הוא קדוש ומובדל. ומה שנמשך בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כמו שהנשמה ממלא את הגוף. זהו רק הארה דהארה כו'.

Et c'est là le sens de « et Ton Nom est saint », etc. : même le niveau de « Ton Nom » est saint et séparé. Quant à ce qui se prolonge sous la forme de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), comme l'âme remplit le corps, ce n'est qu'une lueur d'une lueur, etc.

וזהו לכו חזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ בתהלים (ס"י מ"ו ט') וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] פ"ק [פרק קמא] דברכות (ד"ז ע"ב) אל תקרי שמות אלא שמות.

Et c'est là le sens de « Venez, contemplez les œuvres de Havaya, qui a opéré des désolations (shamos) sur la terre », dans les Psaumes (46:9) ; et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit dans le premier chapitre de Berachos (folio 7b) : « Ne lisez pas shamos (désolations), mais shemos (noms). »

כי הנה יש כמה שמות לו ית' והיינו מחמת שהעולמות לא יכלו לסבול ולהבין האור והחיות הנמשך ומתפשט משמו הגדול ב"ה

Car voici : Il possède, béni soit-Il, plusieurs Noms. Cela tient au fait que les mondes ne pouvaient supporter ni appréhender la lumière et la force vitale qui émanent et se répandent depuis Son grand Nom, béni soit-Il,

רק ע"י אמצעות כמה מיני מדרגות וכל מדרגה הגבוהה המחיה את שלמטה ממנו הוא רק בבחי' שם וכולם ממנו יתברך

si ce n'est par l'intermédiaire de plusieurs sortes de niveaux ; et chaque niveau supérieur, qui donne vie à celui qui est en dessous de lui, ne le fait qu'au niveau d'un nom, et tous viennent de Lui, béni soit-Il.

(והוא ע"ד מ"ש באג"ה [באגרת הקודש] איהו וחיוהי ענין הקו והארת הקו והארה דהארה. והארה דהארה דהארה כו'),

(Cela rejoint ce qui est écrit dans Iggeres HaKodesh au sujet de « Lui et Ses forces vitales » (ihou ve'hayohi) : la notion du kav, de la lueur du kav, d'une lueur d'une lueur, puis d'une lueur d'une lueur d'une lueur, etc.) ;

ולכן יש כמה שינויים בעולמות (וע' בפרדס שער השמותפרק א' שיש שני שמות שאותיותיהם שוים ועכ"ז [ועם כל זה] א' מורה למעלה מעלה בבחי' ומדרגה יותר גבוהה כו' ע"ש הטעם.

et c'est pourquoi il existe de nombreuses différences entre les mondes. (Voir aussi le Pardes, Shaar HaShemos, chapitre 1, qui rapporte qu'il existe deux Noms dont les lettres sont identiques et que, néanmoins, l'un indique un niveau et un rang bien plus élevés, etc. ; voir là-bas la raison.)

ומזה יובן ג"כ עד"ז מה שיש למטה ב' בנ"א [בני אדם] ששמותיהן שוין ואעפ"כ [ואף על פי כן] אינן שוין במעלתן), והנה השם אינו כלום כנגד העצמיות וכאפס נחשב כו'.

On comprendra également, de la même manière, pourquoi il existe ici-bas deux personnes dont les noms sont identiques, sans qu'elles soient pour autant égales en valeur.) Or, le nom n'est rien en comparaison de l'essence, et il est considéré comme néant, etc.

וזהו לכו חזו מפעלות הוי' היא הפליאה הגדולה שהוא א"ס ב"ה המהוה כל העולמות תמיד מאין ליש בדבורו.

Et c'est là [le sens de] « Venez, contemplez les œuvres de Havaya » : c'est la grande merveille que Lui, l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, fait constamment exister tous les mondes, du néant à l'être, par Sa parole.

אשר שם שמות בארץ לשון שממה שבאמת אפילו כל העולמות מריש כל דרגין כו' הוא רק שממה נגד עצמותו ית' וכמ"ש במ"א ע"פ במדבר סיני

«Qui a fait des shamos sur la terre»: shamos est un terme qui désigne la désolation. En vérité, même tous les mondes, depuis le sommet de tous les degrés, etc., ne sont qu'une désolation comparés à Son essence, béni soit-Il, comme cela est expliqué ailleurs à propos du verset «Dans le désert du Sinaï»,

והיינו לפי שחיותם הוא רק מבחי' שמות כי ביה הוי' צור עולמים ביו"ד נברא העוה"ב כו' (ועמ"ש מזה ע"פ וכבואה לפני המלך כו'. וע' זח"א ר"פ נח ד"ס ע"א).

et cela parce que leur force vitale provient uniquement du niveau des shemot (noms), car «par Yah, Havaya est le Formateur des mondes»: le Monde futur fut créé par le youd, etc. (Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet à propos du verset «Et lorsqu'elle se présenta devant le roi», etc.; voyez également le Zohar, partie I, début de la paracha Noa'h, folio 60a.)

וזהו בורא קדושים ישתבח שמך שכל העליות של בחי' וקדושים בכל יום יהללך סלה אינו אלא בבחי' שמך כו' ולכן אמר בורא קדושים שהם בחי' בריאה מאין ליש.

Et c'est là [le sens de] «Créateur des saints, que Ton Nom soit loué»: toutes les ascensions du niveau de «et les saints Te louent chaque jour, selah» restent uniquement dans le niveau de «Ton Nom», etc. C'est pourquoi il est dit «Créateur des saints», car ils relèvent du niveau de la création (Béria), du néant à l'être.

כי הנה כתיב והחכמה מאין תמצא פי' כי התהוות החכמה שהוא ראשית ההשתלשלות מא"ס ב"ה אינו

Car il est écrit: «Et la 'Hokhma (sagesse) se trouve à partir de ayin (néant).» Cela signifie que l'apparition de la 'Hokhma, qui est le commencement de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), à partir de l'Infini, béni soit-Il, n'est pas

כמו השתלשלות שמהחכמה למטה שהוא דרך עילה ועלול כמשל באדם שיש בו שכל ומדות ומחודמ"ע [ומחשבה דבור ומעשה] שמשתלשלים זה מזה הנה השכל עצמו נמשך ומתלבש בהמחשבה, וכן המחשבה בהדבור וכן השכל ומדות כו'.

semblable à l'enchaînement descendant depuis la 'Hokhma vers le bas, qui procède par cause et effet, comme dans l'exemple d'une personne qui possède l'intellect, des attributs émotionnels, ainsi que la pensée, la parole et l'action, lesquels se déploient les uns à partir des autres: l'intellect lui-même se prolonge dans la pensée et s'y revêt; de même, la pensée dans la parole, et de même l'intellect et les attributs émotionnels, etc.

13 וזהו הנקי השתלשלות עילה ועלול שהוא בחי' יש מיש. ולא יש מאין. כי העילה עצמה נתפסת ומתלבשת בהעלול.

C'est ce que l'on appelle l'enchaînement de cause à effet, qui relève de la catégorie de quelque chose issu de quelque chose, et non de quelque chose issu de rien, car la cause elle-même est saisie et revêtue dans l'effet.

וכך הוא ענין השתלשלות עילה ועלול שבאצי' מהחכמה ולמטה כמ"ש בזהר בראשית, וכמ"ש כולם בחכמה עשית.

Il en va ainsi de l'enchaînement de cause à effet dans le Monde d'Atsilout (Émanation), depuis 'Hokhma (sagesse) et en descendant, comme il est écrit dans le Zohar, Bereishis, et comme il est écrit : « Tu les as tous faits par la sagesse. »

שכל ההתהוות נמשכו מהעלם לגילוי מבחי' חכמה שבתחלה היו כלולים יחד בבחי' חכמה, והוא בחי' המאמר האחד שבו יכול להבראות דהיינו שהוא הכולל לכל ט' מאמרות.

Car tout ce qui est venu à l'existence a été tiré de la dissimulation vers la révélation à partir du niveau de 'Hokhma, où tout était d'abord inclus ensemble ; c'est là le niveau de la « parole unique » par laquelle [le monde] « aurait pu être créé », c'est-à-dire celle qui inclut les neuf autres paroles.

14 וכן הוא למטה ג"כ כשעלה ברצונו לברא העולם במחשבה אי' נבראו כל העולמות בדרך כלל והוא מ"ש בראשית ברא ות"י [ותרגום ירושלמי] בחוכמתא ונפרטו אח"כ בט' מאמרות בששת ימים כו'.

Il en va de même ici-bas : lorsque la volonté de créer le monde s'éveilla en Lui, tous les mondes furent créés en général en une seule pensée. C'est le sens de « Berechit bara », que le Targoum Yerouchalmi rend par « par la sagesse » ; ensuite, ils furent différenciés dans les neuf paroles, au cours des six jours, etc.

אבל התהוות החכמה מא"ס ב"ה הוא יש מאין ממש להיות כי א"ס ב"ה הוא למעלה מעלה אין קץ מבחי' ומדרגת חכמה ולכן כדי שיהיה התהוות בחי' חכמה זהו בריאה יש מאין.

Mais l'émergence de 'Hokhma à partir de l'Infini, béni soit-Il, est véritablement une création de quelque chose à partir de rien, puisque l'Infini, béni soit-Il, est infiniment au-dessus du niveau et du rang de 'Hokhma. Ainsi, l'émergence de 'Hokhma est une création de quelque chose à partir de rien.

(ועמ"ש מזה בד"ה ואתחנן ובפ' וירא בד"ה פתח אליהו כו' וע' בהרמב"ן [בהרבי משה בן נחמן] בפ"י החומש ר"פ בראשית במ"ש ועתה שמע פ"י המקרא כו',

(Voyez ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par «Vaet'hanan», ainsi que dans la paracha de Vayéra, dans le discours qui commence par «Éliyahou ouvrit», etc. ; voyez aussi le Ramban dans son commentaire sur le 'Houmach, au début de la paracha de Berechit, où il écrit : «À présent, écoutez l'explication du verset», etc.,

שכמ"כ [שכמו כן] בגשמיות בהתהוות עוה"ז כללות הבריאה יש מאין הוא נתהווה ע"י מאמר דבראשית כו' אלא שנפרטו אח"כ ע"י ט' מאמרות כנ"ל, וכמ"ש במ"א בסידור ע"פ הקל קול יעקב.

car il en va de même dans l'ordre matériel : lors de l'émergence de ce monde, la création dans son ensemble, quelque chose à partir de rien, vint à l'existence par la parole «Berechit», etc. ; ce n'est qu'ensuite que [les choses] furent différenciées par les neuf paroles, comme indiqué plus haut. Et comme il est écrit ailleurs, dans le Siddour, à propos de «La voix est la voix de Yaakov».

ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשי' לנשמע גבי ענין בראשית נמי מאמר הוא, והיינו מטעם הנ"ל שכמ"כ [שכמו כן] למעלה באצ"י החכמה מאין תמצא

Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par «Lorsque les enfants d'Israël firent précéder “Nous ferons” à “Nous écouterons”», à propos de l'affirmation selon laquelle «Berechit est également une parole». Cela s'explique par la raison mentionnée plus haut : de même, en haut, dans Atsilout, «'Hokhma se trouve à partir de ayin».)

וזהו בורא קדושים, פ"י שהנשמות שעלו במחשבה שלכן נק' קדושים, שכללותן ומקורן הוא מבחי' חכמה עילאה שנק' קדש, וכמו הבן שהתהוותו הוא מבחי' מוח האב.

Et c'est là le sens de «Créateur des saints». Les âmes, qui s'élevèrent dans la pensée et sont donc appelées «saints», ont pour expression générale et collective et pour source le niveau de la 'Hokhma supérieure, appelée «sainteté», tout comme un fils vient à l'existence à partir du cerveau de son père :

הנה הם בחי' בריאה יש מאין והיינו מבחי' שמך. וזהו ישתבח שמך, ולכן ירדו ונתלבשו בגוף שהיא צורך עלייה:

elles relèvent du niveau de la création, quelque chose à partir de rien, c'est-à-dire du niveau de «Ton Nom». C'est là le sens de «Que Ton Nom soit loué». C'est pourquoi elles descendirent et s'habillèrent dans un corps, ce qui est nécessaire à leur ascension.

15 קיצור. (כי הנה בורא קדושים שהם הנשמות והיינו וקדושים בכל יום יהללוך סלה. עכ"ז [עם כל זה] התהוותם רק מבחינת שמך שהוא ענין הארה בעלמא שנחשב לאין ואפס לגבי עצמותו ית'. כמו שם האדם שאינו ערוך לעצמותו.

Résumé. (Car le « Créateur des êtres saints » désigne les âmes, et c'est le sens de « et les êtres saints Te louent chaque jour, séla ». Malgré cela, elles ne viennent à l'existence que du niveau de « Ton Nom », qui n'est qu'un simple rayonnement, considéré comme néant et rien par rapport à Son essence, béni soit-Il, tout comme le nom d'une personne n'a aucune commune mesure avec son essence.

וזוהו אשר שם שמות בארץ וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] אל תקרי שמות אלא שמות. וכמ"כ [וכמו כן] גם החכמה מקור בחי' הנשמות מאין תמצא מבחי' שנק' אין הוא בחי' שמך. משם נתהווה בבחי' בריאה יש מאין):

Et c'est là le sens de « Celui qui a accompli des shamos dans le pays », et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Ne lis pas shamos, mais shemos. » De même, 'Hokhma, elle aussi, source des âmes, « se trouve à partir du ayin », du niveau appelé ayin, qui est le niveau de « Ton Nom » : c'est de là qu'elle est venue à l'existence par la création, quelque chose à partir de rien.)

16 ג אך ענין העלייה מהו, וגם להבין דהנה נודע דעיקר קבול השכר הוא בזמן תחיית

3. Mais en quoi consiste cette élévation ? Il faut également comprendre ceci : il est connu que l'essentiel de la réception de la récompense a lieu au moment de la Résurrection des morts.

המתים וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ודע מתן שכרן של צדיקים לע"ל [לעתיד לבוא], שאם הפי' על הגי'ע [הגן עדן] מהו לי [לשון] לעתיד הלא הגי'ע [הגן עדן] ישנו גם עתה לנשמות בצאתם מן הגוף,

comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Et sache que la récompense des justes sera accordée dans le Monde futur. » Si cela désignait le Gan Eden, pourquoi employer l'expression « dans le Monde futur » ? Le Gan Eden existe dès maintenant pour les âmes, lorsqu'elles quittent le corps.

אלא בודאי קאי על תחייה [תחיית המתים] לפי שזוהו עיקר השכר ועליית הנשמות, וגי'ע [וגן עדן] אינו אלא לפי שעה עד התחייה [התחייה].

Il s'agit donc certainement de la Résurrection des morts, car c'est là que résident l'essentiel de la récompense et l'élévation des âmes, tandis que le Gan Eden n'est que temporaire, jusqu'à la Résurrection.

וגם זה צ"ל למה קיבול שכר העיקרי הוא להנשמות כשיהיו בגופים דווקא. אך הענין עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בזהר דא"ס ב"ה הוא סוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין].

Il faut également comprendre pourquoi la réception de la récompense essentielle est destinée aux âmes précisément lorsqu'elles seront dans des corps. Or, le sujet s'éclaire à la lumière de ce qui est écrit dans le Zohar : l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, est la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) et la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin).

פ"י כי הנה עצמותו ית' אינו בגדר השפעה כלל (ועמ"ש ע"פ אתם נצבים), ולכן פ"י אור א"ס היינו על החיות המאיר ונמשך ממנו ית' להחיות העולמות שהוא

Cela signifie que Son essence, béni soit-Il, n'est nullement dans la catégorie de ce qui se communique (voir également ce qui est écrit à propos du verset « Vous vous tenez »). Par conséquent, l'expression « la Lumière infinie (Or Ein Sof) » désigne la force vitale qui rayonne et émane de Lui, béni soit-Il, afin de donner vie aux mondes, laquelle est

כמו זיו והארה לבד כמו זיו השמש לגבי השמש, אלא שזהו משל גשמי, ופ"י המשל היינו

comme un simple rayonnement et une lueur, à l'image du rayonnement du soleil par rapport au soleil. Mais ce n'est là qu'une analogie matérielle ; le sens de cette analogie est le suivant :

כי לפי שעצמותו ית' הוא מחיה החיים ומכלכל חיים על כן בחי' איזה גילוי ממנו דוגמת זיו והארה לבד הוא מחיה את העולמות ומהוה אותן.

puisque Son essence, béni soit-Il, est la source de la vie et le soutien de tout ce qui vit, une certaine révélation émanant de Lui, semblable à un simple rayonnement et à une lueur, donne vie aux mondes et les fait venir à l'existence.

עד"מ מה שהנשמה מחיה את הגוף שהחיות המלוכש ברמ"ח איברי הגוף שהן חיים מן הנשמה כח הראיה בעין וכח השמיעה באוזן כו', אין זה חלק מעצמות הנשמה ממש

À titre d'analogie, l'âme donne vie au corps : la force vitale qui réside dans les 248 membres du corps et qui leur donne vie à partir de l'âme — la faculté de voir dans l'œil, celle d'entendre dans l'oreille, etc. — ne constitue pas une partie véritable de l'essence de l'âme,

אלא שהוא בחי' גלוי והארה מהנשמה, כי לפי שהיא בעצמה נשמת רוח חיים ע"כ בהתלבשותה בגוף היא מחיה את הגוף וחיות זה שהגוף חי ממנה הוא כמו בחי' הארה ממנה ואין מעצמותה ממש.

mais elle est une révélation et un rayonnement de l'âme. Puisqu'elle est elle-même «un souffle de l'esprit de vie», lorsqu'elle se revêt dans le corps, elle donne vie au corps ; et cette force vitale par laquelle le corps vit est comme un rayonnement provenant d'elle, et non de son essence même.

(וכמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פנ"א), אלא שהנשמה מתלבשת עכ"פ [על כל פנים] עצמותה ג"כ תוך הגוף ואז נמשך הארה וחיות ממנה להחיות רמ"ח איברי הגוף,

(comme il est écrit dans Sefer Shel Beinonim, chapitre 51). Cependant, l'essence même de l'âme se revêt aussi, en tout état de cause, à l'intérieur du corps ; alors, un rayonnement et une force vitale en émanent pour donner vie aux 248 membres du corps ;

ולכן מתפעלת בעצמותה ג"כ ממקרי הגוף, אבל בהנמשל למעלה אינו כן שאינו מתפעל מהעולמות ואתה הוא עד שלא נברא העולם אתה הוא משנברא העולם כו'

elle est donc affectée jusque dans son essence par ce qui arrive au corps. Mais il n'en va pas ainsi pour l'analogie dans les mondes supérieurs : Lui n'est pas affecté par les mondes. «C'est Toi qui étais avant que le monde fût créé ; c'est Toi qui es depuis que le monde a été créé», etc.,

הכל בהשוואה אחת וכמ"ש אני הוי' לא שנית, והיינו לפי שהוא ית' קדוש ומובדל ואינו מתלבש ונתפס בהעולמות ואפילו בהאור לא שייך בחי' התלבשות

tout est égal à Ses yeux, comme il est écrit : «Moi, Havaya, Je n'ai pas changé.» Cela tient à ce que Lui, béni soit-Il, est saint et séparé ; Il n'est pas revêtu dans les mondes et ceux-ci ne Le saisissent pas. Même pour la lumière, la notion de revêtement ne s'applique pas

אלא אחר כמה צמצומים כו', וא"כ כ"ש [כל שכן] שיוכן שהחיות שכל העולמות עליונים ותחתונים חיים ומתהווים ממנו ית' אינו עצמותו ח"ו [חס ושלום] רק גילוי הארה לבד.

si ce n'est après plusieurs contractions, etc. Dès lors, on comprendra à plus forte raison que la force vitale par laquelle tous les mondes, supérieurs et inférieurs, vivent et viennent à l'existence par Lui, béni soit-Il, n'est pas Son essence, à D.ieu ne plaise, mais seulement la révélation d'un rayonnement.

ולכן הוא ית' נק' מחיה החיים מכלכל חיים כוי (ועמ"ש בד"ה ונקדשתי בתוך בניי [בני ישראל] ובד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו בפ"י כי עמך מקור חיים שגם בחי' המקור חיים הוא רק עמך טפל ובטל לך,

C'est pourquoi Lui, béni soit-Il, est appelé «Celui qui donne la vie aux vivants, Celui qui soutient les vivants», etc. (Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par «Et Je serai sanctifié au milieu des enfants d'Israël», ainsi que dans le discours commençant par «Après Havaya, votre D.ieu, vous marcherez», au sujet du sens de «Car auprès de Toi est la source de la vie» : même le niveau de la source de la vie n'est qu'«auprès de Toi», secondaire et annulé devant Toi ;

ולכן לא נאמר כי אתה כוי כי גם בחי' חיי החיים הוא בחי' אור א"ס והוא ע"ד עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו לבד שבחי' האור כלול במאור כוי).

c'est pourquoi il n'est pas dit : «Car Tu es...», etc., car même le niveau de la Vie de toute vie est celui de la Lumière infinie (Or Ein Sof). Cela correspond à l'idée exprimée par «Avant que le monde fût créé, Lui et Son Nom étaient seuls» : la lumière était incluse dans le Luminaire, etc.)

והנה בחי' אור וגילוי והמשכה זו נק' אור א"ס כי אין קץ וגבול להארה זו מאחר שהוא עכ"פ [על כל פנים] אור וזיו עד"מ ממנו ית' הבלתי בעל גבול כוי,

Or, ce niveau de lumière, de révélation et d'émanation est appelé «la Lumière infinie», car ce rayonnement n'a ni fin ni limite, puisqu'il est, en tout état de cause, une lumière et une radiance provenant, par analogie, de Lui, béni soit-Il, qui est sans limite, etc.

(ונקרא ג"כ שמו הגדול ועמ"ש מענין יהא שמיא רבא מברך ס"פ שלח בד"ה אני הוי' כוי להיות לך לאלקים).

(On l'appelle également « Son grand Nom » ; voir aussi ce qui est écrit au sujet de « Que Son grand Nom soit béni » à la fin de la paracha de Chela'h, dans le discours qui commence par « Je suis Havaya... pour être ton D.ieu ».)

ומה שאעפ"כ [שאף על פי כן] נתהוו העולמות בבחי' גבול ותכלית, היינו מחמת כמה מיני צמצומים שהיה בהאור שלא להיות בגילוי בחי' א"ס אלא בגבול ומדה, (כמ"ש בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות).

Et si les mondes sont néanmoins venus à l'existence sous une forme limitée et finie, c'est en raison des différentes sortes de contractions (tsimtsoumim) qui ont eu lieu dans la lumière, afin qu'elle ne se révèle pas comme infinie, mais dans une limite et une mesure (comme il est écrit dans le Biour sur « Qu'on apporte des vêtements royaux »).

וזהו בחי' ממלא שהוא מה שנמשך בבחי' גילוי בגבול ומדה עד"מ ומאיר בכל עולם לפי ערכו כו', וראשית הגילוי הוא בחכמה כו'

Et tel est le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) : ce qui est attiré et révélé dans une limite et une mesure, à titre d'analogie, et qui brille dans chaque monde selon sa capacité, etc. ; le début de cette révélation se trouve dans 'Hokhma, etc.

וכללות בחי' זו אינו אפילו כערך טפה לגבי אוקיינוס לגבי האור א"ס ממש שאינו מאיר בבחי' גילוי והתלבשות העולמות כ"א בבחי' סוכ"ע, ואין פ"י סובב שמקיף מלמעלה

Et ce niveau dans son ensemble n'est même pas dans le rapport d'une goutte à l'océan par comparaison avec la Lumière infinie (Or Ein Sof) proprement dite, qui ne brille pas en se révélant et en se revêtant dans les mondes, mais seulement en tant que lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin). Et « entourer » ne signifie pas qu'elle les environne d'en haut ;

כי לית אתר פנוי מיניה רק שאינו מושג ונתפס כו' ולא כמו שהנשמה מתלבשת בגוף כו'.

car « aucun lieu n'est vide de Lui » ; seulement, Il n'est ni appréhendé ni saisi, etc., et cela ne ressemble pas à la manière dont l'âme se revêt dans le corps, etc.

17 ונקי' סובב ע"ד מ"ש כאשר יהיה האופן בתוך האופן, פ"י כמו עיגול קטן שבתוך עיגול גדול המקיפו מכל צדדים שלא יתכן לומר שמה שמקיף למעלה הוא מעולה יותר ממה שמקיף למטה בתחתית [בתחתית] האופן הקטן.

Il est appelé sovev (qui entoure), conformément à ce qui est écrit : « comme une roue à l'intérieur d'une roue ». C'est-à-dire, comme un petit cercle à l'intérieur d'un grand cercle qui l'entoure de tous côtés : on ne peut pas dire que la partie qui l'entoure en haut soit supérieure à celle qui l'entoure en bas, sous la petite roue.

כי האופן הגדול שוה הוא ממש מלמעלה ולמטה. וכך אור א"ס ב"ה הוא שוה ומשוה קטן וגדול, וז"ש [וזהו שכתוב] מעונה אלהי קדם ומתחת זרועות עולם שהוא למטה

Car la grande roue est exactement identique en haut et en bas. De même, la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, est égale et rend le petit et le grand égaux ; c'est le sens de ce qui est écrit : « Le D.ieu d'autrefois est une demeure, et sous lui sont les bras éternels » : Il est en bas

כמו למעלה (ועי' ע"פ זה ברכות ר"פ ויצא הוא מקומו של עולם ע"ש גבי ויפגע במקום ועי' בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' כי תשא ע"פ הנה מקום אתי),

comme en haut (et voyez à propos de ce verset dans [le Midrash] Rabbah, au début de la paracha Vayetsé : « Il est le lieu du monde » ; voyez là-bas au sujet de « Il rencontra le lieu » ; et voyez le Likkutei Torah de l'Arizal, paracha Ki Tissa, sur le verset « Voici, il y a un lieu auprès de Moi »).

ולכן ההארה המתלבשת בעולמות להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] היא כלא חשיבא לגבי ערך אור הגנוז ונעלם שאינו מתלבש ונקי סכ"ע [סובב כל עלמין], וכנודע פ"י מלת ערך במספרים שאחד במספר יש לו ערך לגבי מספר אלף אלפים כו',

C'est pourquoi le rayonnement qui se revêt dans les mondes pour être la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) est considéré comme néant en regard de la lumière cachée et dissimulée, qui ne se revêt pas [en eux] et est appelée la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin). Comme on le sait, le sens du mot « proportion » appliqué aux nombres : le nombre un est en proportion avec le nombre mille milliers, etc.,

אבל לגבי דבר שהוא בבחי' בלי גבול ומספר אין כנגדו שום ערך במספרים כו', וכך אין ערוך אור הנמשך ומתלבש בעולמות לגבי עיקר האור מה שאינו נתפס ומתלבש בעולמות (וכמ"ש כ"ז [כל זה] בסש"ב [בספר של בינונים] פמ"ח).

mais, en comparaison d'une chose qui est sans limite ni nombre, aucun nombre ne peut être dans une quelconque proportion avec elle, etc. De même, la lumière qui est attirée et se revêt dans les mondes est sans proportion avec la lumière essentielle, qui n'est ni saisie ni revêtue dans les mondes (comme il est écrit à ce sujet dans le Sefer Shel Beinonim, chapitre 48).

וזהו ענין עליית הנשמות ע"י ירידתן בגוף בעוה"ז כי אע"ג [אף על גב] דעלו במחשבה היינו בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמקורן מבחי' חכמה עילאה

Tel est le sens de l'élévation des âmes à travers leur descente dans un corps en ce monde. Car, bien qu'elles soient apparues dans la pensée, il s'agit du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes, puisque leur source est le niveau de la 'Hokhma supérieure

(וגם פי' בורא קדושים ישתבח שמך ששרשם מבחי' שמך ושבעה שמות שאינן נמחקין הם התפשטות בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כמ"ש במ"א בד"ה מראהם ומעשיהם).

(et c'est aussi le sens de « Créateur des saints, que Ton Nom soit loué » : leur racine vient du niveau de « Ton Nom », et les sept Noms qui ne peuvent être effacés sont une extension au niveau de la lumière qui remplit tous les mondes, comme il est écrit ailleurs, dans le maamar commençant par « Leur apparence et leurs actes »).

והעלייה הוא ההתגלות אור הסכ"ע [הסובב כל עלמין] שיהי' [שיהיה] לע"ל [לעתיד לבוא] בזמן התחי"י [התחייה], ולכן יהי' [יהיה] גילוי זה לנשמות בגופים דייקא כי לפי שהוא שוה ומשוה כו' ואין שייך בו מעלה ומטה כו'

Et l'élévation est la révélation de la lumière qui entoure tous les mondes, qui aura lieu dans le monde futur, au moment de la Résurrection. C'est pourquoi cette révélation sera accordée aux âmes précisément dans des corps : puisque cette lumière est égale et rend égaux, etc., et qu'en elle les notions de haut et de bas ne s'appliquent pas, etc.,

לכן יהיה הגילוי גם בעשייה ממש. והנה עלייה זו וגילוי זה נמשך דוקא ע"י קיום מעשה המצות בעוה"ז,

la révélation se produira donc jusque dans le Monde d'Assiya (Action) lui-même. Or, cette élévation et cette révélation sont précisément attirées par l'accomplissement effectif des mitsvot en ce monde.

(ולכן מה"ט [מהאי טעמא] ג"כ הוא שלע"ל [שלעתיד לבוא] יהי' [יהיה] הגילוי בעשייה דוקא לנשמות בגופים כו'), שבשביל זה ירדה הנשמה בגוף כדי לקיים מצות מעשיות דוקא כמ"ש היום לעשותם,

(C'est aussi pour cette raison que, dans le Temps à venir, la révélation se produira spécifiquement en Assiya, pour les âmes dans des corps, etc.) : c'est pour cela que l'âme est descendue dans un corps, afin d'accomplir spécifiquement les mitsvot de l'action, comme il est écrit : « Aujourd'hui, pour les accomplir. »

ולכן הנשמה באה בגלגול כמה פעמים עד שתשלים קיום כל התרי"ג מצות לפי שע"י קיום המצות דוקא יהיה זה הגילוי דלע"ל [דלעתיד לבוא].

C'est pourquoi l'âme revient par plusieurs réincarnations, jusqu'à ce qu'elle ait achevé l'accomplissement des 613 mitsvot, car c'est précisément par l'accomplissement des mitsvot que se produira cette révélation du Temps à venir.

18 והענין כי שכר מצוה מצוה. פ"י שהמצוה עצמה היא השכר ע"ד שיתבאר. כי הנה תכלית ויסוד כל המצות הוא להפוך היש לאין דהיינו שיהיה ביטול היש, וזשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] הוקשה כל התורה לתפילין.

Le point est que «la récompense d'une mitsva est la mitsva». Autrement dit, la mitsva elle-même est la récompense, comme cela sera expliqué. Car le but et le fondement de toutes les mitsvot est de transformer le yesh (quelque chose) en ayin (néant), c'est-à-dire de parvenir à l'annulation de soi (bitoul) du yesh. C'est ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : «Toute la Torah est comparée aux tefillin.»

כי בתפילין כותבין אחד על קלף גשמי ששרשו מק"נ [מקליפת נוגה] שהוא יש ונפרד ונכלל בבחי' אין שנעשה כלי לאלקות השורה עליו בחי' אחד כו', וכך הוא ענין כל מצות התורה.

En effet, dans les tefillin, on écrit «Un» sur un parchemin matériel, dont la racine provient de la kelipat noga, qui est un yesh séparé ; il est inclus dans le niveau d'ayin, car il devient un réceptacle pour la divinité qui repose sur lui, le niveau de «Un», etc. Il en va ainsi pour toutes les mitsvot de la Torah.

19 ומה גם בקרבנות היו רואים ביטול זה בפוי"מ [בפועל ממש] שעיקר הקרבן הוא שיוכלל הבהמה או העוף בבחי' אש שלמעלה שהיה יורד בגילוי ממש הי"ז [הרי זה] ביטול היש לאין בפוי"מ [בפועל ממש].

À plus forte raison en est-il ainsi pour les sacrifices, où cette annulation du yesh en ayin (bitoul) se manifestait concrètement : car l'essence du sacrifice est que l'animal ou l'oiseau soit inclus dans le feu d'en haut, qui descendait de façon réellement manifeste ; c'est là l'annulation du yesh en ayin concrètement.

וכן ג"כ ענין מצות הצדקה שהממון שייגע עליו בכל רמ"ח איבריו עד שהרויחו נותנו לעני דלית ליה מגרמיה כלום הי"ז [הרי זה] ביטול היש לאין

Il en va de même pour la mitsva de la tsédaka : l'argent pour lequel il a peiné de ses 248 membres jusqu'à le gagner, il le donne à un pauvre qui «n'a rien en propre» ; c'est là l'annulation du yesh en ayin.

(וזהו בחי' חסד לאברהם שנמשך מצד הכיטול כמ"ש ואנכי עפר ואפר וכמ"ש בד"ה ארץ הרים ובקעות),

(C'est là le niveau de la bonté envers Avraham, qui découle du bitoul, comme il est écrit : «Et moi, je suis poussière et cendre» ; et comme cela est expliqué dans le discours commençant par «Un pays de montagnes et de vallées».)

וכן הוא ג"כ מצות תלמוד תורה הגם שהוא המשכת אלקות למטה. אבל ההמשכה הוא ע"י ביטול היש וכמ"ש ודברת בם כו' סמוך לבכל נפשך.

Il en va de même pour la mitsva de l'étude de la Torah : bien qu'elle soit un influx de divinité ici-bas, cet influx se réalise par l'annulation du yesh, comme il est écrit : « Et tu en parleras », etc., juste après « de toute ton âme ».

כי הנה צ"ל פ"י ובכל נפשך שהוא אפילו נוטל את נפשך וא"כ ה"ל [הוה ליה למימר] ובכל גופך, (ועי' בת"ז [בתיקוני זוהר] ד"י [די' יסודות] ע"א).

Car il faut comprendre le sens de « de toute ton âme », qui signifie « même s'il prend ton âme » ; dans ce cas, le verset aurait dû dire « de tout ton corps » (voir le Tikkunei Zohar, folio 10a).

אך הענין דקאי ג"כ על ודברת בם דכתיב בתריה שכל מה שיקרא וישנה מקרא ומשנה לא יהי' [יהיה] נפשו מסך מבדיל כאלו עושה וקורא ושונה,

Mais voici ce qu'il en est : cela se rapporte aussi à « Et tu en parleras », qui vient ensuite ; dans tout le texte biblique et toute la Michna qu'il lit et étudie, son âme ne doit pas être un écran qui fait obstacle, comme s'il était lui-même celui qui agit, lit et étudie,

אלא כמ"ש ודברי אשר שמת' בפ"ך כו' אני המשנה המדברת בפ"ך כו' ב"ש [בית שמאי] וב"ה [ובית הלל] אלו ואלו דברי אלקים חיים כו',

mais plutôt, comme il est écrit : « Et Mes paroles que J'ai mises dans ta bouche », etc. ; « C'est Moi, la Michna, qui parle dans ta bouche », etc. ; Beit Chammaï et Beit Hillel : « Les uns comme les autres sont les paroles du D.ieu vivant », etc.

ושלשה דברים אלו הם כללות כל המצות כמארו"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה שהוא קרבנות ועל גמ"ח [גמילות חסדים].

Et ces trois éléments sont l'expression générale et collective de toutes les mitsvot, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Le monde repose sur trois choses : sur la Torah, sur le service », c'est-à-dire les sacrifices, « et sur les actes de bonté. »

וכמ"כ [וכמו כן] כל פרטי המצות שתכליתם ויסודם הוא ביטול היש לאין (וכמ"ש ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה ליראה את ה' כו' הרי שתכלית המצות הוא בחי' יראה).

Et de même, toutes les mitsvot particulières — leur but et leur fondement étant l'annulation du yesh en ayin (comme il est écrit : « Havaya nous a ordonné d'accomplir toutes ces lois, afin de craindre Havaya », etc.) — montrent que le but des mitsvot est le niveau de la crainte.

אמנם ביטול זה אינו אמיתי שהרי מ"מ יש הוא אלא שמבטל א"ע [את עצמו]. אך מ"מ הוא אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שעי"ז

Cependant, ce bitoul n'est pas un [bitoul] véritable, car il demeure malgré tout un yesh ; il ne fait que s'annuler lui-même. Néanmoins, c'est un éveil d'en bas, par lequel

אח"כ יהיה בחי' אין ממש ע"ד יחוד עולם האצ"י בא"ס ב"ה דאיהו וגרמוהי חד שהע"ס [שהעשר ספירות] הם בבחי' ביטול אמיתי לאור א"ס ב"ה המלוכש בהם כו',

il y aura ensuite le niveau de l'ayin véritable, à la manière de l'union du Monde d'Atsilout avec l'Infini, béni soit-Il, où « Lui et Ses réceptacles sont un » (ihou vegarmohi had), car les dix Séfirot sont dans un état de bitoul véritable à l'égard de la Lumière infinie, bénie soit-Il, qui est revêtue en elles, etc.

וכך יהיה גילוי זה חסד דרועא ימינא למטה בעולם העשייה ממש יהי [יהיה] הגוף ודרועא ימינא כלי למטה ג"כ בעולם העשייה להשראת אור א"ס

Ainsi, cette révélation de « 'Hessed est le bras droit » se manifestera en bas, dans le Monde d'Assiya même : le corps et le bras droit seront eux aussi, en bas, dans le Monde d'Assiya, un réceptacle pour la résidence de la Lumière infinie,

כמו בחי' חסד דרועא ימינא כו', (וזשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ב"ב [בבא בתרא] ע"ה ב' עתידים צדיקים שיקראו בשמו של הקב"ה. וע"ש בפרש"י [בפירוש רש"י / בפירוש רש"י]) והיינו ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] דביטול היש שנתן צדקה בידו כו'.

à l'image du niveau de « 'Hessed est le bras droit », etc. (C'est là le sens de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie, dans Bava Basra 75b : « Les justes seront appelés du Nom du Saint béni soit-Il » ; voir aussi le commentaire de Rachi à cet endroit.) Cela se réalise par l'éveil d'en bas que constitue l'annulation du yesh, lorsqu'il a donné la tsédaka de sa main, etc.

וחכמה ומוח האדם יהיה כלי לבחי' חכמה עילאה ממש שאור א"ס מלוכש בה, והיינו ע"י עסק התורה ע"ד הנ"ל כו',

Et la sagesse et l'intellect de l'homme seront un réceptacle pour le niveau de la 'Hokhma suprême elle-même, en laquelle la Lumière infinie est revêtue ; cela se réalise par l'étude de la Torah selon la manière mentionnée plus haut, etc.

והיינו ע"י גילוי אור הסכ"ע [הסובב כל עלמין] דקמיה באמת כולא כלא חשיב"י [חשיבין] ואצילות עם עשייה שוין, וזהו ששכר מצוה היא המצוה בעצמה כי עיקר המצוה הוא ביטול היש לאין

Cela se réalise par la révélation de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), devant laquelle, en vérité, « tout est considéré comme rien », et Atsilout et Assiya sont égaux. C'est pourquoi la récompense d'une mitsva est la mitsva elle-même : car l'essence de la mitsva est l'annulation du yesh en ayin,

וזהו עצמו הוא השכר של המצוה אלא שהשכר הוא גילוי אין אמיתי ממקורא דכולא ושהביטול ע"י גילוי אא"ס [אור אין סוף] ב"ה וביטול זה ישנו בכל א' מישראל.

et cela même constitue la récompense de la mitsva ; seulement, cette récompense est la révélation de l'ayin véritable provenant de la Source de tout, ainsi que le bitoul suscité par la révélation de la Lumière infinie, bénie soit-Il. Et ce bitoul se trouve chez chacun d'Israël,

שהרי כל א' מבטל א"ע [את עצמו] מעט לפי ערכו, אם ע"י אתכפיה או ע"י אתהפכא ועי"ז יהיה לו חלק לעוה"ב [לעולם הבא],

car chacun s'annule un peu, selon sa mesure, que ce soit par la soumission (iskafya) ou par la transformation (is'hapcha), et qu'ainsi il aura une part dans le Monde futur.

ולכן מאן דלא כרע במודים שאין לו בחי' הודיה וביטול כלל ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] דלא יקום בתח"ה [בתחיית המתים] כו':

C'est pourquoi, au sujet de celui qui ne s'incline pas lors de Modim et qui n'a aucun aspect de reconnaissance et de bitoul, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit qu'il ne se relèvera pas lors de la résurrection des morts, etc.

20 קיצור. (והנה אור א"ס ב"ה הוא סוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין] שבח"י סכ"ע [סובב כל עלמין] עם היותו ג"כ בחי' אור ושמך לבד עכ"ז [עם כל זה] הוא א"ס ממש ולכן נקרא שמו הגדול.

Résumé. (Or, la Lumière infinie, béni soit-Il, est à la fois la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) et la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin). Le niveau du sovev, bien qu'il ne soit lui aussi que lumière et Son Nom, est néanmoins véritablement infini ; c'est pourquoi il est appelé « Son grand Nom ».

אבל בחיי ממכ"ע [ממלא כל עלמין] המתלבש בתוך העולמות הוא רק הארה מצומצמת. ושרש הנשמות מבחיי ישתבח שמך היינו מבחיי ממכ"ע [ממלא כל עלמין] מבחיי חכמה והעלייה הוא גילוי סוכ"ע. וגילוי זה נמשך ע"י מעשה המצות.

Mais le niveau du memalé, qui se revêt à l'intérieur des mondes, n'est qu'un rayonnement contracté. La racine des âmes relève du niveau de « que Ton Nom soit loué », c'est-à-dire du niveau du memalé, du niveau de 'Hokhma ; leur élévation consiste en la révélation du sovev. Et cette révélation est attirée par l'accomplissement des mitsvot,

שכללותן תורה ועבודה וגמילת חסדים שתכלית יסודתם ביטול היש. ועי"ז נמשך השכר מצוה גילוי בחיי אין שלמעלה מהחכמה מה שהחכמה תמצא מבחיי זו דרך יש מאין):

dont l'expression générale et collective est la Torah, le service et les actes de bonté, et dont le fondement a pour finalité l'annulation du yéch. Par là est attirée la récompense de la mitsva : la révélation du niveau de l'ayin, qui est au-dessus de 'Hokhma, d'où 'Hokhma « vient à l'existence » selon le mode de quelque chose à partir de rien.)

21 ד והנה מעתה יוכן ג"כ ענין שתי שבתות כהלכתן. כי הנה השבת הוא עליית העולמות והעלייה היינו ג"כ בחיי ביטול, וכמו ענין עלייה דלע"ל [דלעתיד לבוא] שהוא ג"כ בחיי ביטול הנ"ל.

4. À présent, on comprendra également la notion de « deux Chabbatot conformément à leurs lois ». En effet, le Chabbat est l'élévation des mondes, et cette élévation est elle aussi un niveau de bitoul, comme l'élévation du Temps à venir, qui est également le niveau de bitoul mentionné plus haut.

והענין כי הנה פ"י וישבת ביום השביעי הוא עד"מ מאדם שעשה איזה מלאכה כמו שכותב איזה שכל, הנה צריך שכלו לירד עד שיתלבש בהמדות והמחשבה, ואח"כ יורדים כולם ומתלבשים בכח המעשה.

Le point est que le sens de « Et Il se reposa le septième jour » peut être illustré par l'exemple d'une personne qui accomplit un travail, comme écrire une idée : son intellect doit descendre jusqu'à s'investir dans les attributs émotionnels et dans la pensée ; ensuite, tous descendent et s'investissent dans la faculté d'agir.

22 ואחר שנה ממלאכתו חוזרים כל הכחות ומתעלי ונכללים בכח השכל ובעצמות הנפש כו'. וכך עד"מ ששת ימים עשה ה', היינו ירידת החכמה והמדות ע"י כמה צמצומים להתלבש בעשרה מאמרות כו',

Après qu'il se repose de son travail, toutes les forces reviennent, s'élèvent et sont incluses dans la faculté intellectuelle et dans l'essence de l'âme, etc. De même, par analogie, «six jours, Havaya a fait» signifie la descente de 'Hokhma et des attributs émotionnels, à travers plusieurs contractions, afin qu'ils se revêtent dans les Dix Paroles, etc.

ולכן נז' [נוכח] הכל שם אלקים במעשה בראשית שהוא בחי' צמצומים כו', ובשבת כתיב ויכל אלקים היינו שכלו ופסקו הצמצומים ועולה ונכלל בשם הוי' שהוא בחי' סכ"ע [סובב כל עלמין],

C'est pourquoi, dans tout le récit de l'œuvre de la Création, le Nom Elokim est mentionné: il correspond au niveau des contractions, etc. Au sujet du Chabbat, il est écrit: «Et Elokim acheva», c'est-à-dire que les contractions prirent fin et cessèrent; tout s'élève et est inclus dans le Nom Havaya, qui correspond au niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin),

וכמו עד"מ הנ"ל עליית השכל והמדות שנשפלו שחוזרים ומתעלים לשרשן, וז"ש [וזהו שכתוב] שבת להוי' וכמ"ש אני הוי' חוקר לב בוחן כליות שלפי שאני הוי' בחי' סוכ"ע שהוא למטה

tout comme, dans l'analogie mentionnée plus haut, l'intellect et les attributs émotionnels qui étaient descendus retournent à leur racine et s'élèvent. C'est là le sens de ce qui est écrit: «un Chabbat pour Havaya», et de ce verset: «Moi, Havaya, je sonde le cœur et éprouve les reins»: puisque «Moi, je suis Havaya», le niveau du sovev, qui est en bas

כמו למעלה המשפילי לראות בשמים ובארץ שמים וארץ שוים, לכן אני חוקר לב וכליות שאין שום דבר מסתיר לפניו ית' וכחשכה כאורה כו',

comme en haut, «qui s'abaisse pour regarder les cieux et la terre»; les cieux et la terre sont égaux. C'est pourquoi «je sonde le cœur et les reins», car rien ne peut se cacher devant Lui, béni soit-Il, et «l'obscurité est comme la lumière», etc.

ולכן בשבת שנאמר שבת להוי' היינו עליות בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] בסכ"ע [בסובב כל עלמין] (ועמ"ש בפ' בשלח סד"ה להבין ענין לחם משנה).

C'est pourquoi, le Chabbat, dont il est dit «un Chabbat pour Havaya», il y a l'élévation du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) dans le sovev (voir aussi ce qui est écrit dans la paracha de Bechala'h, à la fin du discours commençant par «Pour comprendre la notion du double pain»).

ולכן הוא עליות העולמות שגם העולמות יש להם עלייה והיינו ג"כ בחיי ביטול שמתבטלים מיש לאין, וזהו פי' ויכולו השמים והארץ כו'.

C'est pourquoi il s'agit de l'élévation des mondes: les mondes eux aussi s'élèvent, et cela correspond également au niveau de l'annulation de soi (bitoul), en ce qu'ils sont annulés, passant du yéch au aïn. Tel est le sens de «Et les cieus et la terre furent achevés» (vayekhoulou), etc.

ויכולו לשון כלות הנפש וביטול כו' שבשבת הם בבחי' עלייה וביטול וכדלקמן, (וכן לשון שבת ג"כ השבתה שהוא ענין ביטול), והיינו מחמת גילוי בחינת סכ"ע [סובב כל עלמין] שע"י נמשך הביטול כנ"ל בענין שכר מצוה מצוה.

Vayekhoulou est un terme évoquant l'aspiration de l'âme à s'épuiser (kelot hanéfech) et le bitoul, etc.: au Chabbat, ils se trouvent dans un état d'élévation et de bitoul, comme cela sera expliqué plus loin. De même, le terme Chabbat signifie aussi cessation, ce qui relève du bitoul. Cela tient à la révélation du niveau du sovev, par laquelle le bitoul est suscité, comme mentionné plus haut à propos de «la récompense d'une mitsva est la mitsva».

(והנה מה שנק' בחי' זו עלייה והלא לית אתר פנוי מיניה ונמצא למטה כמו למעלה. אך הענין כמ"ש כמ"א בענין כורע בברוך וזוקף בשם כי כורע היינו המשכה וזוקף היינו העלאה.

(Quant à ce que ce niveau soit appelé une «élévation», comment cela se peut-il, alors qu'«il n'est aucun lieu vide de Lui» et qu'Il se trouve en bas comme en haut? La réponse est celle qui est expliquée ailleurs à propos de «on s'incline à "Béni sois-Tu" et l'on se redresse au Nom»: s'incliner signifie attirer vers le bas, et se redresser signifie élever.

כי יש ב' בחי' בגילוי אלקות הא' כמ"ש וירד הוי' שהירידה הוא ענין המשכה למטה, ופי' למטה ר"ל [רוצה לומר] למטה במדרגה שנראה העולם למטה כמו שהוא בבחינתו ומדרגתו רק שנמשך בו גילוי אלקות כי הוא ית' כל יכול,

Car il existe deux niveaux dans la révélation de la divinité. Le premier est celui dont il est écrit: «Et Havaya descendit»: la descente consiste en un influx vers les niveaux inférieurs; «inférieurs» signifie d'un rang inférieur, de sorte que le monde d'en bas est vu tel qu'il est, dans son propre état et à son propre rang, seule une révélation de la divinité étant attirée en lui, car Lui, béni soit-Il, est tout-puissant.

אבל הבחיי הכי הוא מ"ש לע"ל [לעתיד לבוא] עין בעין יראו שהוא בבחיי עלייה ממטה למעלה ומלאה הארץ דעה שגם הארץ תשתנה ממהות [ממהותה] ותזדכך עד שתמלא הארץ דעה את ה', והוא כמשל ב' בני"א [בני אדם] שהא' עומד

Mais le second niveau est celui dont il est dit, au sujet du Temps à venir : «œil à œil ils verront»; il consiste en une élévation du bas vers le haut. «Et la terre sera remplie de connaissance»: la terre aussi changera de nature et sera affinée, jusqu'à ce que «la terre soit remplie de la connaissance de Havaya». Cela ressemble à l'exemple de deux personnes, l'une se tenant

במקום גבוה והב' במקום נמוך וכדי שיתחברו יש ב' אופנים כו'. וזהו ענין כורע בברוך וזוקף בשם שהם ב' בחיי הנ"ל, ולכן בשבת שנאמר שבת להו"י זהו בחיי עליות העולמות כענין וזוקף בשם כו').

en un lieu élevé et l'autre en un lieu bas : pour qu'elles se rejoignent, il existe deux façons, etc. C'est là le sens de l'inclinaison à «Béni sois-Tu» et du redressement à la mention du Nom, qui correspondent aux deux niveaux évoqués plus haut. C'est pourquoi, le Chabbat, dont il est dit «un Chabbat pour Havaya», il s'agit du niveau de l'élévation des mondes, comme dans «et se redresse à la mention du Nom», etc.)

והנה מבואר למעלה שיש ב' מדרגות בבחיי הביטול. הא' ב' בחיי ביטול היש לאין והוא אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] לבחיי גילוי ביטול האמיתי

Or, il a été expliqué plus haut qu'il existe deux degrés de bitoul. Le premier est le niveau de l'annulation du yesh dans le ayin; il constitue un éveil d'en bas en vue de la révélation du bitoul véritable,

דהיינו שיהיה גילוי בחיי אין ממש היינו אור א"ס ב"ה מה שהוא בבחיי סכ"ע [סובב כל עלמין] ואינו מושג כלל

c'est-à-dire que se révèle le niveau du ayin véritable, à savoir la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, telle qu'elle se trouve au niveau du sovev, qui n'est absolument pas appréhendé;

ולכן נק' אין, (ופי' אין כמ"ש באדר"ז [באדרא זוטא] דרפ"ח ע"ב ובג"כ ע"ק [עתיקא קדישא] אקרי אין כו', ועמ"ש ע"ז במבוא שערים שער שלישי ח"ב [חלק ב'] פ"י [פרק י' / פרשה י'], וע' בזהר שלח דקנ"ח ב' ע"פ היש בה עץ אם אין.

c'est pourquoi on l'appelle ayin (et le sens de ayin est celui qui est écrit dans l'Idra Zouta, folio 288b: «C'est pourquoi Atika Kadicha est appelé ayin», etc.; voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans Mavo Shearim, Gate Three, Part 2, chapter 10; et voir le Zohar, Shelach, folio 158b, sur le verset: «Y a-t-il un arbre en lui, ou non (ayin)»

ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם במ"ש והוא הנקי אין כו' ע"ש). ועיי' גילוי זה יהי [יהיה] הביטול אמיתי.

et voir le commentaire du Ramaz à cet endroit, sur les mots « et c'est ce qui est appelé ayin », etc.). Et par cette révélation, le bitoul sera véritable.

וכך יובן שיש ב' בחי' אלו בשבת וזהו ענין שתי שבתות כהלכתן שיש בכל שבת,

Ainsi comprendra-t-on que ces deux niveaux se trouvent dans le Chabbat ; tel est le sens des « deux Chabbatot selon leurs lois » que comporte chaque Chabbat :

דהיינו שבת תתאה ושבת עילאה. והנה להכין ענין שבת תתאה צריך להקדים תחלה ענין מצות שביעית הכתוב בסדרה זאת.

à savoir le Chabbat inférieur et le Chabbat supérieur. Or, pour comprendre le sujet du Chabbat inférieur, il faut d'abord introduire la mitsva de la Shevi'it (l'année sabbatique), qui est écrite dans cette paracha,

שנק' ג"כ שבת כמ"ש ושבתה הארץ שבת לה' שהוא ג"כ בחי' שבת ועלייה שהיש בטל לאין

qui est également appelée Chabbat, comme il est écrit : « La terre observera un Chabbat pour Havaya » ; elle aussi relève du niveau du Chabbat et de l'élévation, où le yesh est annulé dans l'ayin.

כי שש שנים שזורע וחורש וקוצר לעצמו הוא בחי' יש ודבר והארץ ופירותיה הן שלו דוקא,

Car, durant les six années où il sème, laboure et moissonne pour lui-même, il se trouve au niveau du yesh, d'une réalité distincte, et la terre ainsi que ses fruits lui appartiennent à lui seul.

נמצא הוא בחי' יש ודבר ובשביעית הוא בחי' ביטול היש ולכן נעשה הפירות הפקר (וגם ארעא אפקרא רחמנא לצורך אכילת הפירות) (בנדרים דמ"ב ע"ב).

Il se trouve donc au niveau du yesh, d'une réalité distincte ; mais, la septième année, c'est le niveau de l'annulation du yesh. Les fruits deviennent donc sans propriétaire (et aussi : « Le Miséricordieux a rendu la terre sans propriétaire » afin que l'on puisse manger les fruits) (Nedarim, folio 42b).

רק שיוכל לזכות מן ההפקר כאדם אחר הזוכה מן ההפקר כו' ולכן כתיב ולבהמתך ולחיה כו' שכל זמן שחיה אוכלת בשדה כו', וזהו מצות ביעור בשביעית שמוכרח להוציאם מן הבית.

Toutefois, il peut acquérir ce qui est sans propriétaire comme toute autre personne qui acquiert ce qui est sans propriétaire, etc. C'est pourquoi il est écrit : « Et pour ton bétail et pour la bête », etc., [ce qui enseigne] que tant que la bête mange dans le champ, etc. C'est là la mitsva du biour durant la septième année : il est tenu de les retirer de la maison.

23 וזהו ביטול היש בפ"מ [בפועל ממש]. וגם מה שתלה הכתוב אכילת אדם באכילת חיה שכשכלה לחיה מן השדה אסור לו לאכול וחייב לבער.

Et c'est là l'annulation du yesh dans les faits. C'est aussi pourquoi le verset fait dépendre la consommation de l'homme de celle de l'animal : lorsque [les produits] ont disparu pour l'animal des champs, il lui est interdit d'en consommer et il doit les éliminer,

היינו מפני שהוא ביטול היש עד שאדם ובהמה שוים. וזהו מפני שהוא שבת הארץ ועלייה בבחי' סכ"ע [סובב כל עלמין], כי

car l'annulation du yesh est telle que l'homme et l'animal sont égaux. Cela tient au fait qu'il s'agit du Chabbat de la terre et de son élévation au niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (so-vev kol almin). Car

הנה התחלקות המדרגות דצח"מ [דומם צומח חי מדבר] זהו מצד בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שבאדם מתגלה בחי' חכמה שלא נתגלה ונמשך בחי' זו בבהמה וחיה שנתגלה בהם רק בחי' החיות בלבד כו', (ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] פמ"ח).

la répartition en niveaux — minéral, végétal, animal et parlant — relève du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) : chez l'homme se révèle le niveau de 'Hokhma, tandis que ce niveau ne se révèle ni n'est transmis aux animaux domestiques et aux animaux sauvages, chez lesquels seul se révèle le niveau de la force vitale, etc. (voir aussi Sefer Shel Beinonim, chapitre 48).

אבל כשמתבטלים לגבי בחי' סוכ"ע שמקיף על כולן בהשוואה א' הרי כולן שוין כי בבחי' סובב נאמר אדם ובהמה תושיע ה' בהשוואה א'

Mais lorsqu'ils s'annulent devant le niveau de sovev, qui les entoure tous de manière égale, ils sont tous égaux ; car, au sujet du niveau de sovev, il est dit : « Tu sauves l'homme et l'animal, Havaya », de manière égale,

והיינו בחי' בהמה רבה כו', (עמש"ל [עייין מה שכתוב לעיל] בד"ה והניף הכהן ובפ' עקב בד"ה ויאכילך). ולכן באכילת שביעית אדם ובהמה שוין.

et c'est là le niveau de la « grande bête », etc. (voir ce qui a été écrit plus haut, dans le discours commençant par « Et le Cohen agitera », ainsi que dans la paracha Ekev, dans le discours commençant par « Et Il te nourrit »). C'est pourquoi, lorsqu'ils consomment les produits de la septième année, l'homme et l'animal sont égaux.

והיינו ע"י התגלות סכ"ע [סובב כל עלמין]. ואמנם כ"ז [כל זה] הוא ענין ביטול היש לאין. והיינו כענין בחי' ומדרגת שבת תתאה, אבל שבת עילאה הוא למעלה מבחי' זו.

Cela se produit par la révélation de sovev. Toutefois, tout cela relève de l'annulation du yesh en ayin. C'est comparable au niveau et au degré du Chabbat inférieur ; mais le Chabbat supérieur se situe au-delà de ce niveau.

24 וביאור הענין הוא דהנה מצינו שנאמר בתורה גבי שבת ב' לשונות הא' כמ"ש וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה.

L'explication de la chose est la suivante. Nous trouvons que la Torah emploie deux expressions au sujet du Chabbat. La première est celle-ci : « Et Il se reposa le septième jour de tout Son ouvrage qu'Il avait fait. »

שהוא השבת והעלייה מכל אשר עשה דהיינו מבחי' עשייה. הב' מ"ש אח"כ כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא.

Il s'agit du repos et de l'élévation hors de tout ce qu'Il avait fait, c'est-à-dire du niveau d'Assiya (l'action). La seconde est ce qui est écrit ensuite : « car en lui Il se reposa de tout Son ouvrage qu'Il avait créé. »

שהוא בחי' שבת ועלייה גם מבחי' בריאה. עם היותו למעלה מבחי' עשייה, וכמ"ש אשר ברא אלקים לעשות שהבריאה הוא

Il s'agit du niveau du repos et de l'élévation également hors du niveau de Béria (la création), bien que celui-ci soit supérieur au niveau d'Assiya, comme il est écrit : « que D.ieu a créé pour faire » : la création est

רק מקור להיות מזה אח"כ בחי' עשייה ובשבת שבת ג"כ מבחי' מלאכתו אשר ברא כו', והן הן בחי' שבת תתאה ושבת עילאה.

seulement une source d'où provient ensuite le niveau d'Assiya ; et au Chabbat, Il se reposa également du niveau de « Son ouvrage qu'Il avait créé », etc. Ce sont précisément les niveaux du Chabbat inférieur et du Chabbat supérieur.

כי הנה וישבת מבחי אשר עשה היינו עליות עולמות התחתונים שנקי בכלל בחי עשייה אצלו ית' ובשבת הם מתעלים למעלה מבחי עשייה, וזהו

En effet, « et Il se reposa » du niveau de « ce qu'Il avait fait » désigne l'élévation des mondes inférieurs, qui, de manière générale, sont considérés comme le niveau d'Assiya par rapport à Lui, béni soit-Il ; au Chabbat, ils s'élèvent au-dessus du niveau d'Assiya. Et c'est là

והנה טוב מאד ויכולו השמים כו', פי' שהוטב והוכשר בעיניו סדר ההשתלשלות שנעשו על אופן ויכולו לשון כלות הנפש

« Et voici, cela était très bon. Et les cieux [...] furent achevés (vayekhoulou) », etc. Cela signifie que l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) était bon et convenable à Ses yeux, en ce qu'ils furent créés de manière à pouvoir atteindre l'état de vayekhoulou, expression désignant l'extinction de l'âme dans son aspiration (kelot hanéfech) :

שנעשו בענין שיוכלו להיות בבחי כלות הנפש מלמטה למעלה בבחי רצוא ושוב וכל בחי העליות הללו הוא עד עלייתם בבחי חכמה שהיא ראשית ההשתלשלות

ils furent créés de telle sorte qu'ils puissent se trouver dans un état de kelot hanéfech, de bas en haut, selon le mouvement de « courir et revenir ». Toutes ces élévations vont jusqu'à leur élévation au niveau de 'Hokhma, qui est le commencement de l'enchaînement descendant,

כי אבא מקנן באצי שהוא בחי ביטול חכמה היא כח מ"ה [מה], משא"כ בבי"ע אין מתגלה בחי חכמה car Abba réside dans Atsilout, qui est le niveau de l'annulation de soi (bitoul) : 'Hokhma est koach mah, « la force du “quoi ?” ». En revanche, dans Béria, Yetsira et Assiya, le niveau de 'Hokhma ne se révèle pas,

וכמאמר אימא מקננא בכורסיא, ועליי [ועלייה] עולמות עיי הביטול היינו ליכלל באצי אשר שם גילוי ח"ע [חכמה עילאה] שבו מלובש אור א"ס.

comme il est dit : « Imma fait son nid dans le Trône. » L'élévation des mondes par l'annulation de soi (bitoul) consiste à être inclus dans le Monde d'Atsilout (Émanation), où se révèle la 'Hokhma (sagesse) suprême, en laquelle est revêtue la Lumière infinie (Or Ein Sof).

25 ועי' נאמר וישבת מכל אשר עשה. שהרי גם בחכמה כתיב והחכמה מאין תמצא שנק' בריאה יש מאין לגבי אור א"ס ב"ה. וזהו בחי' שבת תתאה והוא ענין ביטול היש לאין וכן הוא בענין שביעית.

Et c'est à ce sujet qu'il est dit : « Et Il se reposa de tout ce qu'Il avait fait. » Car il est également écrit au sujet de 'Hokhma : « Et la 'Hokhma se trouve à partir du ayin » ; elle est ainsi appelée une création, quelque chose à partir du néant, par rapport à la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il. Tel est le niveau du Chabbat inférieur : il consiste en l'annulation du yesh dans le ayin ; il en va de même pour la septième année.

26 והנה כן הוא גי' ענין המצות שהם גי' ביטול היש לאין. אמנם השכר שיהי' [שיהיה] עי' לעתיד היינו בחי' גילוי עצמות אור א"ס הסכ"ע [הסובב כל עלמין] הוא בחי' אין שממנו תמצא החכמה עילאה.

Il en va de même des mitsvot, qui sont elles aussi l'annulation du yesh dans l'ayin. Cependant, la récompense qui en découlera dans l'avenir est le niveau de la révélation de l'essence de la Lumière infinie (Or Ein Sof), la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), qui est le niveau de l'ayin d'où la 'Hokhma suprême « se trouve ».

וזהו בחי' ומדרגת שבת עילאה והוא מ"ש כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא שהחכמה נקרא בריאה כנ"ל.

Et cela correspond au niveau et au rang du Chabbat supérieur, ce qui est écrit : « Car en lui, Il cessa toute Son œuvre qu'Il avait créée », car la 'Hokhma est appelée « création », comme mentionné plus haut.

27 והנה חיות והתהוות החכמה הוא רק מבחי' שמו וזיו בלבד וכמבואר למעלה בפ"י בורא קדושים ישתבח שמך כו' ושמו בגימ' [בגימטריא] רצון.

Or, la vitalité et l'apparition de 'Hokhma proviennent uniquement du niveau de Son Nom et de Son rayonnement, comme cela a été expliqué plus haut à propos du sens de « Créateur des êtres saints, que Ton Nom soit loué », etc. ; et shemo (« Son Nom ») a la même valeur numérique que ratzon (volonté).

אבל עצמותו ית' הנקי בעל הרצון ונקרא מאור פי' מקור האור הוא למעלה מעלה מהיות מקור לחכמה ובשבת יש בחי' עליות העולמות כ"כ [כל כך] עד שהחכמה עולה ונכלל במאצילה הסכ"ע [הסובב כל עלמין] וזהו בחינת שבת עילאה.

Mais Son essence, béni soit-Il, appelée le Maître de la volonté et également le Luminaire, c'est-à-dire la source de la lumière, est infiniment au-dessus du fait d'être une source pour 'Hokhma. Le Chabbat, l'élévation des mondes est si grande que 'Hokhma s'élève et s'inclut dans son Émanateur, le sovev ; c'est là le niveau du Chabbat supérieur.

ובחי' ביטול זה זהו ענין כתר שהוא לשון שתיקה כתר לי זעיר (באיוב רס"י [ריש סימן] ל"ו), דפירושו המתן לי מעט ודום שהוא ענין שתיקה.

Ce niveau de bitoul relève de Kéter (la Couronne), terme qui signifie le silence, comme dans «Kater li ze'ir» (Job, début du chapitre 36), qui signifie: «Attends-moi un peu» et reste silencieux; il s'agit là du silence.

והוא ענין סייג לחכמה שתיקה. סייג הוא גדר ומקיף שלמעלה מהחכמה הוא השתיקה והביטול וכענין משתאה לה מחריש.

C'est là le sens de l'enseignement: «Le silence est une clôture pour la sagesse.» Une clôture est une enceinte qui entoure; au-dessus de 'Hokhma se trouvent le silence et le bitoul, comme dans «la regardant avec étonnement, il gardait le silence».

וכמ"ש במ"א בענין כבד פה וכבד לשון דמשה כו', וזשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] בירו' [בירושלמי] כתיב שבת לה' אלקיך שבות כה' מה הוא שבת ממאמר אף אתה שבות ממאמר אר"ח [אמר רבי חנינא] בדוחק התירו שאילת שלום בשבת:

Comme cela est expliqué ailleurs à propos de la «lourdeur de bouche et de langue» de Moché, etc. C'est là le sens de l'enseignement de nos Sages de mémoire bénie dans le Talmud de Jérusalem: il est écrit: «Un Chabbat pour Havaya ton D.ieu»; repose comme Havaya [se repose]. De même qu'Il cessa de parler, toi aussi, cesse de parler. Rabbi Hanina dit: c'est avec difficulté qu'ils autorisèrent à se saluer le Chabbat.

28 קיצור. (וזהו ענין שתי שבתות כהלכתן. כי שבת העלייה מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] בסוכ"ע ועי"ז נמשך בחי' הביטול. ויש בזה שני בחי'. שבת תתאה הוא ענין ביטול היש לאין בבחי' חכמה כח מה. ושבת עילאה בחי' שלמעלה מהחכמה):

Résumé. (Tel est le sens des « deux Chabbatot selon leurs lois ». Car le Chabbat est l'élévation du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) vers celui de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), et c'est ainsi que se suscite le bitoul. Il y a à cet égard deux niveaux : le Chabbat inférieur est l'annulation du yéch en ayin au niveau de 'Hokhma, koach ma ; le Chabbat supérieur est le niveau qui dépasse 'Hokhma.)

29 ה וזהו את שבתותי תשמרו. פי' שבתותי היינו בחי' שבת תתאה שהוא ביטול היש לאין, ושבת עילאה

5. Et voici [le sens de] «Vous garderez Mes Chabbatot.» «Mes Chabbatot» désigne le niveau du Chabbat inférieur, qui est l'annulation du yesh dans le ayin, ainsi que le Chabbat supérieur,

שהוא ביטול האמיתי שבי' שבתות אלו ישנן בכל שבת כנ"ל (וע' מענין את שבתותי תשמרו בזח"א [בזהר חלק א] ה' ב' ח"ג [חלק ג] פב"א. תי"ז [תיקוני זהר] ריש תקון כ"ד).

qui est l'annulation véritable de soi (bitoul) ; car ces deux Chabbatot se trouvent en chaque Chabbat, comme indiqué plus haut (voir aussi, au sujet de «Vous garderez Mes Chabbatot», Zohar, partie I, 5b, et partie III, 82a ; Tikkunei Zohar, début du Tikkoun 24).

ופי' תשמרו שבאמת שבת הוא בחי' מתנה שנותנים אותה לנו מה' רק שאנו צריכים לשמור שלא יפסידו אותה ח"ו [חס ושלום] ע"י איזה קלקול וגרמא בנזקין המונע גילוי זה

Et le sens de «vous garderez» est que, véritablement, le Chabbat est un don que D.ieu nous accorde ; nous devons seulement le préserver, afin qu'il ne soit pas perdu, à D.ieu ne plaise, par quelque faute ou quelque cause indirecte de dommage qui empêcherait cette révélation,

כמו אפילו דברים שאדם דש בעקביו שקר וגסות, וכמ"ש דובר שקרים לא יכון לנגד עיני ובגסות אין אני והוא יכולים לדור בעולם א'.

comme les choses mêmes qu'une personne piétine de ses talons : le mensonge et l'arrogance. Ainsi qu'il est écrit : «Celui qui profère des mensonges ne se tiendra pas devant Mes yeux», et, au sujet de l'arrogance : «Moi et lui ne pouvons demeurer dans un même monde.»

והנה הרבותא היא על שבת תתאה שהוא ביטול היש שגם זה אינו אלא בחי' תשמרו

Or, le point remarquable concerne le Chabbat inférieur, qui est l'annulation du yesh : même celui-ci n'entre que dans la catégorie de «vous garderez»,

דהיינו שצ"ל שלא יהיה ביטול זה גופא בבחי' יש שהוא ביטל עצמו ע"י כחו (וכמ"ש ופלגשו ושמה ראו מ"ה [שם מ"ה] שעושה יש ודבר מהביטול והוא שרש השתלשלות והתהוות היש גשמי דסט"א [דסטרא אחרא] כו').

c'est-à-dire qu'il faut veiller à ce que ce bitoul même ne soit pas dans un état de yesh, comme si l'on s'était annulé par sa propre force (ainsi qu'il est écrit: «Et sa concubine, dont le nom était Re'ouma»; ré'ou mah, «voyez le "quoi"»: faire du bitoul un yesh, une chose. Cela est la racine de l'enchaînement descendant et de la formation du yesh matériel de la sitra a'hra, etc.).

אלא הכל מאת ה' כי הגם שהבחירה ניתנה בידי האדם עכ"ז [עם כל זה] אלמלא עוזרו אין יכול לו

Au contraire, tout vient de D.ieu: car, bien que le libre arbitre ait été remis entre les mains de l'homme, néanmoins, s'Il ne l'aidait pas, celui-ci ne pourrait le vaincre;

וגם ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] היה בעיניך כרשע כו' (וכמ"ש הפ"י בסש"ב [בספר של בינונים] פכ"ז). וזהו את שבתותי שב' השבתות הם שלי כו'.

et nos Sages, de mémoire bénie, ont aussi dit: «Soyez à vos propres yeux comme un méchant», etc. (comme l'explique le Sefer Shel Beinonim, chapitre 27). Et c'est là le sens de «Mes Chabbatot»: les deux Chabbatot sont à Moi, etc.

ומקדשי תיראו פ"י מקדשי קאי על התורה כי המקדש שלמטה הוא מעשה ידי האדם שלמה המלך בנה אותו,

« Et vous révérez Mon Sanctuaire » : « Mon Sanctuaire » désigne la Torah. Car le Sanctuaire d'en bas est l'œuvre des mains de l'homme : le roi Chlomo l'a construit.

אבל התורה היא מקדשו של הקב"ה ממש וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א [ד' אמות] של הלכה

Mais la Torah est véritablement le Sanctuaire du Saint béni soit-Il, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Le Saint béni soit-Il n'a dans Son monde que les quatre coudées de la halakha. »

(ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] פנ"ב שהתלמוד והמשנה נמשכים מהיכל קה"ק [קדש הקדשים] דבריאה יצירה כו' נמצא ד' אמות של הלכה הם בחי' מקדשי ממש.

(Voir aussi Sefer Shel Beinonim, chapitre 52, où il est expliqué que le Talmud et la Michna émanent de la chambre du Saint des Saints de Béria, Yetsira, etc. Il s'ensuit que les quatre coudées de la halakha sont véritablement le niveau de « Mon Sanctuaire ».

ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער כסה"כ [כסא הכבוד] פ"ה דשרש היכל קדה"ק [קודש הקדשים] שרשו מאד נעלה. ועמ"ש בביאור ע"פ שבת שבתון בשם זהר הרקיע פ' בראשית).

Voir aussi Etz Chaim, Shaar Kisei HaKavod (la Porte du Trône de Gloire), chapitre 5, où il est dit que la racine de la chambre du Saint des Saints est très élevée. Voir également ce qui est écrit dans le Biur sur « un Chabbat de repos complet (Chabbat Chabbaton) », au nom du Zohar HaRakia, Parachat Béréchit.)

והענין כי התורה הוא המשכת אלקות בבחי' פנימית כמו שבהמ"ק [שבית המקדש] היה גילוי השכינה והוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין]. ושבת הוא העליות בבחי' סכ"ע [סובב כל עלמין].

Le propos est que la Torah est un déversement de divinité de manière intérieure, comme la Chekhina se révélait dans le Temple ; c'est là le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin). Et le Chabbat est l'élévation vers le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin).

ולכן אמר עם היות דשבתותי תשמרו שהוא עליות בבחי' סכ"ע [סובב כל עלמין], עכ"ז [עם כל זה] ומקדשי תיראו אני הוי' פ"י אני הוא עצמותו ית' הוא ממש הוי' שהוא מה שנמשך להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כיו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] כו' וכולא חד.

C'est pourquoi il est dit : bien que « vous gardiez Mes Chabbatot » désigne l'élévation vers le niveau du sovev, néanmoins « vous réverrez Mon Sanctuaire ; Je suis Havaya ». Autrement dit, « Je », qui est Son essence même, béni soit-Il, est véritablement Havaya, ce qui est déversé pour devenir memalé — « le monde futur fut créé par la lettre youd », etc. — et tout ne fait qu'un.

30 וזהו אורייתא מחכמה נפקת פ"י נפקת היינו התגלותה היא מחכמה אבל מקור חוצבה הוא למעלה מן החכמה כי התורה היא פ"י

Et c'est là [le sens de] « La Torah procède de 'Hokhma » : « procède » signifie que sa révélation vient de 'Hokhma, mais que la source dont elle est émanée se situe au-dessus de 'Hokhma. Car la Torah est l'explication

וביאור המצות שהם רצון העליון תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן גימ' [גימטריא] תר"ך כתר,

et l'élucidation des mitsvot, qui sont la volonté supérieure (ratzon haélyon) : les 613 mitsvot de la Torah, auxquelles s'ajoutent les sept mitsvot des Sages, donnent 620, valeur numérique de Kéter (la Couronne).

והנה גבי מקדשי נאמר תיראו (ועיין מזה ברבות בשיר השירים בפסוק כמגדל דוד ובסדר בשלח פכ"ט ע"פ נורא אלקים ממקדשך. ובזבחים קט"ו ב' ובסדר ויצא ס"פ ס"ט ע"פ מה נורא המקום הזה ובזח"ב [ובזהר חלק ב'] ע"ט א')

Or, à propos de «Mon Sanctuaire», il est dit : «vous le réverrez» (voir à ce sujet Midrach Rabba sur Shir HaShirim, à propos du verset «comme la tour de David», ainsi que dans la section de Béchala'h, chapitre 29, à propos du verset «Dieu est redoutable depuis Tes sanctuaires»; voir aussi Zévahim 115b, la section de Vayétsé, fin du chapitre 69, à propos du verset «Que ce lieu est redoutable», et le Zohar, partie II, 79a);

והטעם כי לפי שבח"י מקדשי הוא ההמשכה בבחי' גילוי ואור פנימי לכך נמשך מזה היראה מצד הגילוי (ועמ"ש בד"ה וירא ישראל כו' ויראו העם כו' ובס"ש"ב [ובספר של בינונים] ס"פ כ"ג):

et la raison en est que, puisque le niveau de «Mon Sanctuaire» correspond à un influx qui se prolonge sous la forme d'une révélation et d'une lumière intérieure, la crainte en découle, du fait de cette révélation (voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par «Israël vit... et le peuple craignit», etc., ainsi que dans Sefer Shel Beinonim, fin du chapitre 23).

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/behav/2/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak